

Sanja Pilić

NEMAM VREMENA

Bulaja
naklada

Nemam vremena

Sanja Pilić

Sadržaj

O PISANJU PRIČA I SISANJU PALCA

1. VRIJEME NA MENE ČEKA

NEMAM VREMENA

ŽURBA

VRIJEME

DOSADA

IZVAĐENO – PRONAĐENO

LJUTNJA

JOZEF

GLAVA

2. PTICE PJEVAJU – NEBO JE RADOSNO

PROLJEĆE

PISANICE

NASLIKANI VRT

LIJEKOVI

LOPTE

PTICE

ČUDESNA EVA

3. ŠUMA I JA SMO PRIJATELJI

ŠUMA

VIŠE CVIJEĆA – MANJE SMEĆA

TELEVIZIJA

SMIJEH

O LAŽI

TUŽNA LENA

ŠKOLA SMIJANJA

HOĆU I NEĆU

IMATI

4. LJUBAV JE DAVANJE I NJEŽNOST

LJUBAV, AH LJUBAV

O MAMAMA

ROĐENDANI

DALJINE

PISMO

DUŠA

MRVICA

MOŽDA

5. MAŠTANJE JE LOPTANJE S MISLIMA

LED I SUNCE

PRIČA O PRONAĐENOM KRALJU

KRALJ I KRALJEVIĆ

ŠAH

ŠKRTICA AL

ISTRAŽIVAČ

CRNI MRAK I BLIJEDA SVJETLOST

6. JEDNOSTAVNO: BAŠ JE LIJEPO BITI DIJETE

RASTRESENI TATA

STRAŠNA PRIČA

GLADOVANJE NIJE RADOVANJE

TKO MALO JEDE – VISOKO LETI

MALA PRIČA

OPASAN LAV

NEUREDNA SLOVA

MAJA – ROZMARI

ODIJELO NE ČINI ČOVJEKA

O autorici

Impressum

O PISANJU PRIČA I SISANJU PALCA

Znate li što mi se dogodilo? Ja sam odrasla. Više ne izgledam kao neka beba, nego kao prava pravcata mlada teta. Primijetili ste? Nisam mislila da će se to meni dogoditi.

Stalno sam nešto sanjala i cuclala prst. Potajno. Kad bi me netko nešto pitao, uvijek bih rekla: Molim...? i ovako pogledala. Svakakve su mi se misli i želje motale po glavi. Htjela sam biti putnica, slikarica, prodavačica kinokarata, violinistica, doktorica za životinje. Govorili su mi da moram puno učiti. Učiti? Ma nemoj. A pletenice su mi samo rasle, rasle, rasle. I noge i vrat i svašta je raslo. Uglavnom, kad sam se jednom pogledala u ogledalo, nisam više u njega stala. Bila sam velika. Odlučila sam napraviti frizuru i potražiti posao. I tako sam ga tražila, tražila, tražila. Ništa mi se nije svidjelo, i nijedan posao nije se mogao raditi uz drijemanje. U polusnu. Bila sam već na kraju snaga kad sam srela Pametnog Petra. Pametni Petar je rekao: Ako hoćeš sve i nećeš ništa, postani spisateljica. Za neko vrijeme. Dok ti ne dosadi.

I ja sam ga poslušala. U pričama se može raditi sve ono o čemu sam sanjarila sišući palac. Može se i malo pridrijemati između dvije rečenice. Može se svirati violina ne poznavajući note. Mogu jahati konja ne bojeći se da ću pasti. Baš mi je dobro savjetovao Pametni Petar.

I tako vam ja, osim što pričam, pomalo i pišem priče. Malo sam se uozbiljila, ali vrlo malo. Gotovo neprimjetno. A zapravo, sve je ostalo isto. Jedino više ne sanjarim sišući prst. Nego uzmem olovku, zašiljim je i sanjarim – pišući.

1. POGLAVLJE

VRIJEME NA MENE ČEKA,
VIŠE NE ŽURIM,
LEŽIM NA LIVADI.
PRIMJEĆUJEM DA
ME SUNCE VOLI,
I VJETAR
- IGRAJU SE MOJOM
KOSOM.

NEMAM VREMENA

Znate li što je to kratko vrijeme? To je ono vrijeme koje zovemo *NEMAM VREMENA*. Često ga zovemo i *JAKO MI SE ŽURI*. Tog kratkog vremena ponekad ima previše. Može trajati od nula do bezbroj sati, ali je svejedno kratko. U tom vremenu ne može se naučiti lekcija iz zemljopisa ili povijesti, iako praznici traju dva tjedna. Praznici moraju biti prazni od škole, a puni od praznovanja. I tako često ispada da su praznici kratki i zovemo ih *NEMAM VREMENA*, pogotovo kad treba nositi smeće, oprati suđe ili pospremiti igračke. *NEMAM VREMENA*, dakle, može i dugo i kratko trajati.

– Nisam se udala jer nisam imala vremena – kaže stara gospođica iz moje ulice. Čudim se, kamo je otišlo vrijeme, gospođica je sasvim sijeda i hoda sa štapom...

Da, često se događa da imamo puno *NEMAM VREMENA*. Najgore je kad *NEMAM VREMENA* imaju mame i tate, a njihovo dijete bi se rado igralo, slušalo bajke ili se mazilo. *NEMAM VREMENA* tada je prilično nemilosrdno, djeca sjede u sobi i tužno gledaju kroz prozor umjesto da šetaju s roditeljima. Tata je zauzet i ne može glumiti opasnog tigra, a mami nije do šakljanja jer mora glačati rublje i, zapravo, cijelo se vrijeme baš utrkuje s tim vremenom koje nema. Međutim, ponekad je *NEMAM VREMENA* odlično vrijeme ako se upotrebljava na pravim mjestima. Npr. *NEMAM VREMENA* za loše raspoloženje, *NEMAM VREMENA* za tužakanje, *NEMAM VREMENA* za ogovaranje, *NEMAM VREMENA* za gubljenje vremena.

Joj... Moram vam nešto priznati. Znate li za što ja nikada *NEMAM VREMENA*, a bilo bi bolje da ga imam? Za jutarnju gimnastiku. Moj djed obožava jutarnju gimnastiku i uvijek gimnasticira uz otvoren prozor. Međutim, ja za to *NEMAM VREMENA* jer je u krevetu tako divno, bajno i toplo, i volim ležati što dulje, pogotovo zimi. I tako ništa ne bude od moje jedan, dva, tri, četiri gimnastike. Hmm, ali sam vrlo lukava i onda to *NEMAM VREMENA* nadoknadim – znate kako? Vozim bicikl. Biciklom nadoknadim sva izgubljena vremena. A ako je hladno ili pada kiša, odem na klizalište i tamo se kližem do iznemoglosti, a moje *NEMAM VREMENA* i moje *NEMAM VREMENA* kližu zajedno sa mnom utrkujući se s minutama na velikom elektronskom satu.

ŽURBA

- Žurim se – uzviknula je olovka.
- Žurim se – nota je odletjela u zrak.
- Žurim se – juha je isparila iz lonca.
- Žurim se – misao je odlepršala iz glave.

Znate li kako izgleda "žurenje"? Bzzzkasto, fijukasto, švungasto brzasto, tornadasto, vjetrovito, streličasto, munjasto... Žurba je poput šešira koji je odletio s nečije glave, žurba je nepopijena šalica mlijeka na stolu, žurba prljavih koljena izlazi iz kupaonice, žurba brkove od marmelade briše o rukave umjesto u ubrus. Iskreno govoreći, žurba je pomalo djetinjasta. Žurbasta.

Često zaboravljiva.

Utrkuje se sama sa sobom, s minutama, satima, danima i mjesecima.

Često se miješa u učenje.

Preskače lekcije iz povijesti i domaće zadaće. Nestrpljiva je.

Žurba se uozbilji samo kad joj je lijepo. Onda se pritaji, nigdje je nema.

- Požuri kući – više mama.
- Požuri spremi igračke – više tata.
- Požuri izaći iz bazena – ujak promuklo šapće. Glas je izgubio.

A žurba gluha, najgluša. Uopće joj ne pada na pamet da se netko njoj obraća. Pravi se kao da ne postoji.

Žur... hoću reći... čekaj da skratim... čekaj. Netko zvoni. Idem pogledati kroz prozor.

Zove me prijateljica Marina da idemo u kino i na sladoled. A baš sam htjela nešto mudro napisati. Na žalost, žurim.

Jako žurim.

Zbilja jako žurim.

VRIJEME

Jednom je Vrijeme odlučilo malo požuriti. Dosadilo mu biti podijeljeno na dvadeset i četiri sata, mjeseci, godišnja doba.

– Što misle ljudi, razdijelili su me na kockice, na minute, ubacili u kompjutore, satove, televizijske programe, rade od mene što im padne na pamet? Ne mogu niti potrčati, ni zastati od tih njihovih brojeva.

I otišlo Vrijeme posjetiti Zemlju.

– Čuj prijateljice – reklo je Vrijeme Zemlji – što kažeš na novu igru...? Već milijunima godina vrtiš se oko svoje osi u istom razmaku i putuješ oko Sunca, sve po nekom strogom redu. Zar ti nije dosadilo? Nikada se ne zavrtiš malo više ili malo manje, uvijek jednako. Suncu je svejedno, ono poput zmaja riga vatru, a ti radiš. Bilo bi zgodno da malo ubrzaš svoju vrtnju pa da vidimo što će se dogoditi. Skrati malo izmjenu godišnjih doba, neka noć dolazi svakih pet sati, Zemljani neka izlete iz svojih ureda, zaprepašteni, s olovkama u rukama, prestrašeni. Uvijek se ponašaju kao da su oni najglavniji, kao da budućnost ne postoji. More su ti zagadili, potoke zatrovali, a ti se i dalje pokorno okrećeš, baš si glupa, Zemljo mila...

– Možda – uzdahne Zemlja – možda imaš pravo... Lice mi se promijenilo, šume nestale s mojih obraza, more se valja u naftnim mrljama, a opet... Vrtim se oko svoje osi i oko Sunca po ustaljenom redu, želim nešto sačuvati nepromjenljivo. Nešto na što se može računati. Mislim da je to jako važno. Svom silom težom držim čitave kontinente nebodera, milijarde ljudi u svom zagrljaju. Sila teža je moje srce. Sve pripada njoj, i dobro i zlo. Zato se i ne pokušavam igrati sa Zemljanima, već se stalno nadam da će me jednom početi voljeti onako kao što ja volim njih...

– To se neće dogoditi. Pretvorili su me u sate, dane, godine, a vidiš kako se ponašaju... kao da sutra ne postoji. Svatko misli samo na sebe. Nitko ne računa na vječnost. A vječnost je moje srce.

– Da, čudno koliko smo povezani svi zajedno, a ponekad mi se čini da nismo bliski jedni drugima. Ja sam kolijevka, ti sazrijevanje, ja rađam život, ti mu daješ trajanje, Sunce nas obasjava, sve postoji zbog ljudi, a oni kao da to ne primjećuju. Nekoć sam se sastojala od prašine i plinova, a pogledaj me sada! Puna sam kopna, mora i raznih divota koje se pokušavaju uništiti... Ipak, vjerujem, ljudi će na vrijeme shvatiti...

– Na vrijeme... Pa ti o meni govoriš... A ja sam sve u brojkama, u godinama. I što godine više prolaze, gubim nadu u ljudsku pamet... Jer, ako tebe nestane, Zemljo, i mene će nestati. Zaplaši malo te Zemljane, neka počnu misliti na budućnost... ali zaista.

– Oni su moja djeca, znaš. Možda sam ih previše razmazila. Trebala sam ih bolje

odgajati, stalno, baš stalno prijetiti potresima, poplavama, čudnim bolestima... Nisam. Ponekad poludim kad više ne mogu izdržati. Ali to nije često. Život je čudesan i neponovljiv. Život je divan.

– Baš si romantična. I uopće se nećeš malo poigrati? Barem na pet minuta. Znaš li što je pet minuta? Ništa. Daj se zavrti malo brže.

– Neću.

– No dobro, tvrdoglava si kao i Zemljani. Vraćam se u te glupe minute.

I Vrijeme se uvrijedilo. Ali na sreću, ne previše. Još uvijek je poslušno, ne ljulja se na satovima, ne igra se s kazaljka, ne uništava kompjutore i ne trga listove iz kalendara. Moramo čuvati Vrijeme. I Zemlju. Što više ih čuvamo, dulje ćemo trajati. Mi – ljudi. Voljela bih kada bi jednoga dana i moja buduća pra, pra, pra, pra, praunuka uživala u svim zemaljskim dobrotama, kao što ja uživam. U kiši, suncu, vjetru, travi, lišću, pjevu ptica, mirisu šume, u sladoledu. Naravno, i sladoled je zemaljski proizvod. Punč, vanilija, čokolada, sve mi zazubice rastu. Nadam se da će se i za deset tisuća godina još uvijek jesti. Kad bolje razmislim, sladoled je već ušao u vječnost. Čini mi se da moram otrčati u slastičarnicu...

DOSADA

Danas sam imala čudan posjet. U rano jutro, tek što sam se probudila, posjetila me Dosada. Nisam mogla vjerovati. A baš zato je došla. Htjela se potužiti meni – meni kojoj nikada nije dosadno, čak ni u zubarskoj čekaonici. Zapravo, u zubarskoj čekaonici vrlo mi je napeto. Osluškujem tko će prvi jauknuti...

Dosada je stajala pokraj mog kreveta i žalila se:

– Tako sam nesretna, već mi je dosadila moja uloga. Postojim otkada je svijeta i vijeka, znanstveno je dokazana moja dugovječnost. U Institutu za Dosadu tražila sam promjenu zanimanja, ali me ravnatelj odbio, rekavši da se bez dosade ne može i da sam ja začim u životu. Joj, a meni je tako dosadno! Nitko me ne voli, onako uistinu. Uđem li u televizor, kažu dosadan program, uđem li u matematiku, tvrde da je matematika dosadna, kad sam u lektiri, svi me izbjegavaju. Ja bih ukinula dosadu – ukinula bih samu sebe. Tako već sebi idem na živce. Tolika tisućljeća dosađujem ljudima, životinjama i biljkama, a nitko me ne uvažava. Nisam omiljena, nemam prijateljice. Ljudi govore:

- ovo je dosadno jelo
- ovo je dosadno čekanje
- ovo je dosadan film
- ovo je dosadan čovjek

i sve te optužbe padaju na moja leđa, ne mogu to više slušati.

Previše radim. Jako sam iznurena. Djeci je dosadno jesti povrće, mamama su dosadne nogometne utakmice, tatama su dosadni ljubavni filmovi, bakama su dosadni stripovi, a djedovima je dosadna moderna poezija.

Htjela bih biti zabavna kao sanjkanje, kao grudanje, kao lizanje sladoleda, kao kupovanje igračaka, kao šljapkanje po blatu, kao indijanska perjanica, kao žvakaća guma. Htjela bih biti zabavna kao Emil i detektivi.

Znaš, rekla mi je, kad već moram postojati, htjela bih da me bude što manje.

Nakon njezine priče sasvim sam se razbudila. Razumijem Dosadu, ona bi se malo odmarala... Pokraj mene može se odmarati do mile volje, jer čim bih se trebala početi dosađivati, dosjetim se nečega zabavnog. Kad mi dosadi televizija, počnem čitati knjigu, kad mi dosadi čitanje, uhvatim se crtanja, kad mi dosadi crtanje, krenem u šetnju, kad mi dosadi šetnja, evo me u kinu...

Pomozimo Dosadi. Neka je bude što manje!

IZVAĐENO – PRONAĐENO

Znate li što su samoglasnici? To je onih pet slova bez kojih se baš ne može. A, E, I, O, U. Da nema samoglasnika, moje bi ime bilo SNJ. I umjesto očiju imala bih samo Č, a umjesto nosa NS. A usta bi se sastojala od ST, a vrat bi bio VRT. I kada bi me bolio vrat, liječnik bi mislio da me boli VRT. I dao bi mi nove trave, novo cvijeće, novo grmlje umjesto sirupa za vratobolju, tj. grlobolju. Život bez samoglasnika bio bi očajan i mačke ne bi mijau, mijau, mijaukale, već bi mjmjmj mjmkale, a djeca u kolicima ne bi plakala beee, beee, već bi bbb bbbkala. I sve bi riječi bile napuhnete od suglasnika, MM-MAMA, BNN-BANANA, TRMVJ-TRAMVAJ. Jezik bi bio jako umoran – jer kad dođe samoglasnik, jezik se odmara, a i glasnim žicama je lakše...

I tako vam ja često razmišljam što bi bilo kad bi bilo i što bi bilo kad ne bi bilo. Kad bi se iz mora izvadilo more? Što bi nastalo? Rupa. I mi bismo se odjednom nalazili kao na nekom brdu, zar ne? Ispred nas prostirale bi se morske nizine. I trave bi bile slane. I kad bi tamo npr. došle koze, zameketale bi: – Kakva slana trava! Super hotel! Pohvalite kuharicu...

Baš volim tako izmišljati i zamišljati. Iz mora izvadim more i čekam što će se dogoditi, iz riječi izvadim samoglasnike i čekam što će se dogoditi, iz oblaka izvadim kišu i čekam što će se dogoditi, iz noći izvadim mrak i čekam što će se dogoditi, iz škole izvadim ocjene i čekam što će se dogoditi, iz nereda izvadim pospremanje i čekam što će se dogoditi, iz juhe izvadim mrkvicu i čekam što će se dogoditi, iz injekcije izvadim iglu i čekam što će se dogoditi.

A kako bi bilo da sad iz sata izvadim vrijeme? A kad se ne zna točno vrijeme, ne zna se točno ni kada treba poći u krevet, zar ne? onda se još malo može gledati televizija, još malo se može igrati s igračkama i još malo se mogu prislušivati razgovori odraslih. Baš je dobro kad se satu izvadi vrijeme. Tek onda svi imamo vremena. Nikomu se ne žuri. Mame hodaju u spavaćicama, a tate se ne briju. Djeca ne pišu domaće zadaće. Domaće zadaće odmaraju se u čitankama i udžbenicima. Čitanke i udžbenici odmaraju se u torbama. Olovke su sretno jer ih nitko ne šilji. Šiljila su sretno jer ih nitko ne izrabljuje. Sve nekako traje i traje. Jedan sat više ne traje šezdeset minuta, nego otprilike šezdeset minuta, a ručak je otprilike u četrnaest sati, i sve je nekako otprilike, i tu negdje, i blizu, i manje-više, i kako se uzme.

A da izvadim priču iz knjige? E, neću. Stranice bi plakale. I bile bi blijede kao da su bolesne.

LJUTNJA

Naljutite li se ikada na sama sebe? Ja da. Danas sam bila ljutita na sebe od glave do pete. Ustala sam na lijevu nogu. Pa sam bila ljutita na lijevu nogu. Tražila sam papuče, ali papuča nigdje – ljutila sam se i na njih. Na kraju ih nađoh pod krevetom. Mačak Mrvica ih je tamo stavio. I malo ih grickao. Ljutila sam se i na Mrvicu, bogme. Iako njemu najviše opraštam. Više nego sebi. Onda sam išla doručkovati, a doručka nigdje. U kupaonici sam se isto ljutila. Nisam mogla naći ručnik, a ni sapun. Našla sam ih u kuhinji. Što ručnik radi u kuhinji? Ljoj. Koje loše pamćenje.

Dakle, to ste morali vidjeti. Oči su mi sijevale, obrve se nakostriješile, obrazi ušiljili, usta zacrvenjela.

Skuhala sam kavu, upalila radio. Izašla, kupila novine. Novine su poskupjele. Naravno, bila sam ljutita. Mrvica se sakrio. Čuo me kako brundam i ljutito razgovaram sama sa sobom. Strašno. Uopće se nisam dobro osjećala. Pila sam kavu, a i kava je bila grozna. Sve je izgledalo nakrivo, kao da se soba nakrivila, zidovi, krevet, sunce. Pogledala sam kroz prozor – to me uvijek odobrovolji – a kad tamo ništa. Vidjela sam kestenove i oblačice u daljini i bila ljutita k'o ljuta paprika. Ponadala sam se da će neka susjeda izviriti na prozor pa ću se moći s njom svađati. Ništa. Samo sam se sa sobom mogla svađati. Ili s Mrvicom. A on kaže mijau, mijau i kakva je to svađa. Morala bih naučiti mijaukati. Hodala sam po stanu. Smetala mi ljutnja. Nakon nekog vremena nazvala sam informacije 981 i upitala koji lijek da uzmem protiv ljutitosti.

Dobila sam odgovor:

- 1/2 kg smijeha
- sok dobre volje
- čitanje šaljivih priča
- druženje s djecom.

Djeca. Tu sam zastala. Kako se nisam prije sjetila? Onako ljutita izašla sam na ulicu. Petar i Šime vozili su bicikle. Marija i Ivana igrale su gumi-gumi. Zoran je čitao strip. Vid je jeo sendvič. Pridružila sam im se. Vid mi je ponudio sendvič, Šime vožnju biciklom, a Zoran je ispričao vic. Osjetila sam kako mi šiške titraju i osmijeh se polako vraća. Ah, baš dobro, baš dobro. Pogledala sam prema drvoredu – kud ćeš veće ljepote! I sve je ponovno bilo u redu. Zlovolja u daljini, djeca u blizini i raspoloženje za čistu peticu... Ma, nikad više neću ustati na lijevu nogu!

JOZEF

Jednom je dječaku ime bilo Jozef. Imao je naočale. Debele. I nije naročito vidio.

I zato je bio pomalo nespretan.

I pomalo nesretan.

Pomalo zamišljen.

Miran.

A kada je netko miran, svi misle da je zadovoljan.

A kada netko izgleda zadovoljno, svi misle da je sretan. To je dobar dječak, rekla je učiteljica.

Vrlo dobar, dodala je mama.

Najbolji, rekao je ujak.

Jozef je bio dobar zato što nikoga nije gnjavio.

A kada netko ne gnjavi, onda ga se i ne zamjećuje. Jer je sve u redu.

Jer je dobrota dosadna za promatranje. Nitko s Jozefom nije imao problema. Jozef je jedino imao probleme sam sa sobom. Bio je tužan, a to nitko nije vidio.

Bio je previše miran da bi to pokazao. Bio je previše šutljiv da bi to rekao. Bio je previše stidljiv da bi to otkrio.

Svi su mislili kako je Jozef vrlo sretan.

Gledali su ga posve zdravim očima i nisu vidjeli. I što se dogodilo s Jozefom?

Ništa posebno.

Završio je u jednoj pomalo tužnoj priči koja vas moli, vas koji je čitate, da se povremeno okrenete oko sebe i pogledate ne nalazi li se u vašoj blizini kakav Jozef.

Netko tko je tužan, miran, šutljiv, stidljiv.

Netko tko bi htio biti vaš prijatelj, a boji se to reći.

Učinite prvi korak. Svi ljudi trebaju prijatelje, samo Jozef ne zna kako da ih nađe. Zato vi pronađite Jozefa.

GLAVA

Glava. Imam glavu. Evo, da opipam. Baš dobro, tu je. Na glavu mogu staviti pletenu kapu, kapuljaču, sombrero, šešir s vrpcom, cilindar, kuuuharsku kapu. Gle, kako je samo visoka. Pojma nemam zašto mora biti ooovoolikaa.

Eh, ali što mogu metnuti *u* glavu? Pokušat ću staviti šešir u glavu. Ne ide. Možda glavi treba perjanica? Ni perjanica ne ide *u* glavu. Usred glave nema više mjesta, tamo se smjestio mozak. Znači, *u* glavi je mozak, a *na* glavi je šešir. Dobro je da nije obratno.

A taj mozak, to vam je čisto čudo. Nema većeg čuda. I svatko od nas to čudo ima u svojoj glavi i ono je istinsko i moćnije od čarobnog štapića i zlatne ribice. Zlatne ribice nalaze se u bajkama, a ljudski čarobni štapić u našim je glavama. Problem je jedino u tome da to mnogi od nas nikada ne spoznaju, i da se više bave šeširima negoli glavom i njenim mudrim sadržajem.

Mozak je divan i može biti zanimljiviji, bolji, vredniji, vedriji, pametniji i od najboljeg kompjutora – ukoliko se upotrebljava. Recite mi, molim vas, koji to kompjutor igra košarku, izračunava jednadžbe, priča priče, kupuje na tržnici, briše prašinu, ljulja se na ljuljački, leti u svemir i igra se u pješčaniku? Ha? To čudo tehnike i sanjarenja zove se čovjek. A najvažniji dio čovjekov je mozak. Smjestio se u glavi i stalno nešto izmišlja. Da nije tog izmišljala u našoj glavi, ne bi bilo ni slova, ni matematike, kemije, fizike. Mislite da bi to bilo dobro? Da, ali bez matematike, fizike i drugih ponekad dosadnih predmeta u školi ne bi bilo ni igračkaka, kina, televizije, čak ni sladoleda... Kakva bi to pustoš bila. Nitko ništa ne bi znao i nitko ne bi znao da ne zna. Ha, jeste li razumjeli što sam htjela reći? Promućkajte malo mozgom.

A znate li čime se mozak hrani? Mozak se hrani znanjem i što se više hrani, sve je gladniji. Sasvim čudno. Ali istinito. Mozak voli jesti znanje i za doručak i za ručak i za večeru. Proždrljiv je i jede sve, od kemijskih formula do nota. Nemojte ga puštati da gladije...

2. POGLAVLJE

PTICE PJEVAJU,
NEBO JE RADOSNO,
BOJE SE PRAVE VAŽNE
KAO DA SU
ZALJUBLJENE.
DOŠLO JE PROLJEĆE,
UŠLO U MENE
I NE PUŠTA ME.
SAMO SE SMIJEM.
SAMO SE SMIJEM.

PROLJEĆE

Proljeće. Čini se, stiglo je Proljeće. Osjećam da mi srce kuca tik-tak, tik-tak umjesto t i k - t a k , t i k - t a k . Lakše se budim ujutro i sva sam se nekako užurbala. Češljam se brzo, perem zube brzo, sva sam jedna brzina. I smijem se brže i glasnije...

Bicikl sam sredila za proljetno buđenje – eno čeka me u kutu... Kako ćemo samo zajedno putovati razgledavajući – Proljeće. Proljeće na Zrinjercu, Proljeće na Gornjem gradu, Proljeće na tržnici, Proljeće u proljetnoj juhici, Proljeće u loncima s cvijećem, Proljeće u fontanama i vodoskocima, Proljeće u Botaničkom vrtu. Koje li radosti u Proljeću, sivo i uspavano pretvara se u zeleno i probuđeno! Mama krošnja napokon izrodi djecu – lišće, ljudske mame i tate počnu odlaziti u šetnje gurajući kolica s malim bebama, bake i djedovi rasporede se po klupama u parkovima, djevojčice se počnu zaljubljuvati u dječake, dječaci u djevojčice, prozori na kućama su otvoreni, počinje proljetno pospremanje...

U Proljeću mi možda najteže pada to proljetno pospremanje sobe. Tada perem i pospremam sve što stignem. Lutkama operem haljine, cvijeću listove, slikama okvire, ormarima police, medvjedima bundu, naslonjačima navlake i tako perem, perem pa onda stanem i malo mi se više neće. Malo mi se neće... Eh, a opet, ima nešto u toj čistoći... Proljeće blista kada uđe u očišćenu sobu, u očišćeni park ili u očišćeni grad. Proljeće voli čistoću, to je to.

Zato se ono nikada ne nalazi u tamnim i neurednim podrumima, u mračnim i nebojanim stubištima. Proljeću treba puno mjesta i svjetlosti.

Kad mu se učini da oko njega nije dovoljno čisto, Proljeće uzme metlu – vjetar. Raspuše se po ulicama i trgovima, po poljima i obalama, morima i otocima, raznese smog i čađu, tjeskobu i tugu i tada polako, svakim danom sve više ulazi u naša srca. Napokon se smjesti u njima, tik-tak, tik-tak, tik-tak i onda svakim danom postajemo vedriji, brži, zaljubljeniji, mlađi. Proljeće sve pomlađuje. A tko Proljeće stalno nosi u srcu, taj je uvijek mlad. S Proljećem u mislima ne može se uvenuti!

PISANICE

Klinci, jutros sam lijepo obojila ova jaja! Bila sam jako vrijedna. I sada to više nisu obična jaja, sada su to pisanice. Imam i plišanog zeca... Jako volim Uskrs. A jučer sam u kuhinji čula jaja kako govore... Mislim da je baš ovo crveno jaje, koje tada nije bilo crveno, imalo glavnu riječ. Ovako se tužilo u pretincu hladnjaka:

– Napokon nam dolaze sretniji dani, napokon ćemo i mi biti važni. Mi, obična jaja... Dosta nam je bilo podsmjehivanja i ruganja. Šampanjac iz leda i kavijar iz staklenke stalno nam prigovaraju, govore da smo obična, dosadna, uobičajena i previše brojna namirnica, da nas ima k'o Kineza, da nemamo otmjenosti i slično. Mi patimo, razvlače nas u tijestu, prže u tavama na oko i bez oka, posipaju nas mrvicama, trpaju u torte, u kolače, u alkoholna pića. Ah, stavljaju nas na sendviče, završavamo u perikama izviždanih glumaca, u rokoko kostimima zajedno s trulim rajčicama, nedostojanstveno i ponižavajuće. Optužuju nas da nemamo osobnosti, da smo slični kao jaje jajetu. Nije da se hvalimo, ali naša žumanca doručkovali su još u pradavno kameno doba. Danas se nalazimo u svim hotelima, u svim jelovnicima, na svim jezicima – jaja jednostavno ne poznaju granice. Može nas se jesti od prve do sto i prve godine života, ne morate imati zube, i siromasi i bogataši poštuju nas, a kavijar i šampanjac stalno nam se rugaju...

Zamislite... i ja sam sve to slušala, a onda uistinu izvadila sva jaja iz hladnjaka i stala ih bojiti... Koliko ih ima! Neka sam već podijelila. Zapravo, na Uskrs se pisanice poklanjaju onima koje volimo. To je stari običaj. Jaja su simbol stvaranja života, plodnosti. Zato ih i ima toliko. I u juhama, i u kolačima, i u salatama. Ponekad mi se čini da je čitav svijet jedno veeeeliko jaje. Pa da...

I zemaljska kugla ima oblik sličan malo okruglijem jajetu. Hmmm, kad bolje razmislim, ako je zemaljska kugla jaje, onda su mora, kontinenti i ljudi ukras.

Znači, svi mi ukrašavamo golemo zemaljsko jaje... I Uskrs je divan. Svake godine toga dana podsjećamo se da su ljubav i dobrota neuništivi.

Ljubav uskrsne kad mislimo da je nema, dobrota se pokaže kad mislimo da se izgubila... Zato i slavimo Uskrs.

NASLIKANI VRT

Pogledajte ove divne kanticice, a u kanticama što? – još divnije boje – žuta, zelena, plava, crvena, ma nešto baš proljetno, cvjetno, šareno... Odlučila sam na betonskom zidu u vrtu ponovno obojiti već naslikano proljeće... Kad već iz betona ne mogu rasti maslačci, kaktusi, breze, ruže, tulipani i jorgovani – mogu na betonu biti nacrtani. Svake godine uhvatim se bojenja. Obojim poštanski sandučić, kantu za smeće, prozorsku dasku, balkonsku ogradu. Nacrtam cvijeće, oblake, drveće, kuće, sunce... i sve mi izgleda ljepše. A ta betonska oграда u mom vrtu tko zna kada je podignuta. Vrt je jako lijep – pun je ribizla, oraha, jabuka, ruža i raznog drugog cvijeća. S lijeve i desne strane ograđen je drvenim letvicama koje se jedva primjećuju, a njih spaja ta betonska oграда. Kao da tog betona nema dovoljno u gradovima, pa mora i vrtove dijeliti! I zato ja svakog proljeća iznova obojim sliku na ogradi. A znate li što sam naslikala na zidu – vrt. U prvi mah se i ne vidi gdje prestaje pravi vrt, a gdje počinje slika. U proljeće i ljeto kada je sve zeleno i u cvatu, ta dva vrta natječu se u ljepoti. Kako jesen dođe, drveće počne gubiti lišće, a onaj naslikani vrt postaje sve ljepši. U njemu je vječno proljeće. Na kraju padne snijeg, sve zabijeli, a vrt na betonskom zidu i dalje je zelen. Boje nisu tako sjajne, ali ipak... Gledam kroz prozor i mislim na proljeće. Žuto sunce mi namiguje.

Što kažete na jedno bojenje? Bilo bi lijepo kad bi svi pothodnici, podvožnjaci, svi betonski zidovi bili lijepo oslikani. A ne zapušteni, ispisani ružnim riječima, uništeni. Kao što mi ljudi volimo lijepo izgledati i biti lijepo odjeveni, tako i kuće, ulice, zidovi, parkovi vole to isto. Zrinjevac uživa u svojoj ljepoti i želi biti ljepši od parka na Marulićevu trgu. To je tako. Nagovorite učiteljice u školama i obojite neke tužne, zapuštene zidove, ograde i klupe. Vidjet ćete kako je to zabavno. Upotrijebite puno, puno, puno, ali puno žute, zelene i crvene boje... I budite malo uredniji od mene... Sva sam se obojila... Sigurno imam boje na licu i u kosi.

LIJEKOVI

Ciha! Prehladila sam se. Aapciha! I nos mi curi. Pijem čaj od raznih biljaka. Čaj miriše na šumu, cijela soba miriše na šumu. Popila sam aspirin. Danas neću izlaziti. Valjda se mačak Mrvica neće razboljeti. Možda moje kihanje prijeđe na njega. Mrvica koji kiše. Mijauciha!!! Mijauciha!!!

Lijekovi. Sva sreća da nisam gotovo nikada bolesna. Zna li uopće koliko vrsta lijekova postoji? Bezbroj. Postoje lijekovi za spavanje, za umirenje, protiv grčeva, protiv reume, za jačanje, za apetit, protiv glavobolje i razni, razni drugi. Ali ne postoje lijekovi protiv zlovolje. Tu smo. Medicina nije pronašla lijek protiv te bolesti. A trebalo bi. Zlovolja je najopasnija od svih, a širi se sama od sebe. Nema simptoma kao što su povišena temperatura, malaksalost, bolovi po cijelom tijelu – ne, to bi bilo prejednostavno. U prvo vrijeme bolest zlovolje uopće se ne uočava, osim što su zlovoljni ljudi malo više namrgođeni, ne uživaju u šalama, ništa im nije smiješno. I to ne bi bilo tako opasno kad se ta zlovolja polako ne bi širila baš kao neka zaraza. Odjednom ima sve više namrgođenih po ulicama, ljutih u tramvajima, bijesnih na nogometnim utakmicama i na kraju zlovolja postane opasnija od gripe. Protiv nje nema cijepljenja, ležanje ne pomaže, a ni C-vitaminski. Strašna bolest, zlovoljitis.

Ja se od zlovolje branim dobrom glazbom, šetnjom, radom, čitanjem knjiga, gledanjem komedija, druženjem s prijateljima. I pjesmom. Pjevam u kupaonici. Mačak Mrvica šapicama se pokrije po ušima i uzdiše. Ali ja pjevam i dalje. Zlovolja ne podnosi pjesmu, strašno je nemuzikalna... Osim prijatelja, protiv zlovolje mogu vam pomoći zlatne ribice, kanarinci, hrčci naravno, psi.

Umjesto tablete protiv zlovolje koja još nije izmišljena, odvedeš psa u šetnju, pomiluješ hrčka, kanarincu promijeniš vodu ili promatraš zlatne ribice... Jednostavno, zar ne? Apciha! Gle, još uvijek sam prehladena.

LOPTE

Danas sam umorna. Jedva sam čekala da sjednem u naslonjač. Znete li što sam radila – loptala se. Moj mali susjed Zlatko pozvao me na loptanje.

Ja sam njega pozvala na sladoled. I tako smo se cijeli dan družili.

Zlatko skuplja lopte. Kakve on sve lopte ima! Velike, male, lagane, teške, šarene, bijele, smeđe, ima lopte za nogomet, rukomet, ragbi, ping-pong loptice, loptice za tenis – ma što ja znam još, ne razumijem se u loptologiju. Nema što nema, koliko se meni čini. I on sve te lopte sprema i drži u drvarnici, uredno, na posebno napravljenim policama. Tako je drvarnica postala loptarnica. Ponekad je drvarnica također i biciklarnica, zimnicarnica ukoliko se u njoj nalaze bicikli ili staklenke sa zimnicom.

Eh, kad smo već kod zimnice, šteta je što ne postoji ljetnica. Bilo bi divno snijeg i sanjkanje staviti u staklenke i onda kad dođe ljeto i postane jako vruće, uzeti malo snijega i rashladiti se. Malo se sanjkati, a onda se saonicama spustiti niz ledeni brijeg na toplu obalu i bućnuti u more... A u moru se loptati, naravno s onim laganim loptama... To bi bilo zanimljivo... Iako naporno. Danas sam se gotovo cijeli dan loptala i igrala košarku, odbojku, a i nogomet. No to mi nije išlo. Noge su stalno bježale na suprotnu stranu od lopte.

– Ma gle Sanju kako se dobro igra... i kako trči – rekle su Iva i Marijana pomalo podrugljivo. Pijuckale su čaj i čitale stripove na proljetnom suncu. Bila sam im pomalo zavidna. Nisam baš toliko zaljubljena u lopte. A opet jako mi je drag mali Zlatko. Kupi mi novine kad ga zamolim, pričuva mi mačka Mrvicu kad negdje otputujem. Mi smo prijatelji. A i loptanje spada u prijateljstvo, zar ne? Mnoga velika prijateljstva među sportašima razvila su se uz pomoć lopte. Loptom se ne možeš igrati sam, brzo dosadi. Lopta je druželjubiva, ona se voli igrati barem udvoje.

Zato, ukoliko su vaši prijatelji negdje otputovali ili su u školi, uzmite loptu i krenite ravno u park. Ubrzo ćete upoznati nove prijatelje, lopta će vas spojiti i više nećete biti sami. Lopta će vas jednostavno zakotrljati u prijateljstvo.

PTICE

Eh, baš volim ljeti sjediti na rivi, pokraj mora i promatrati galebove. To mi je užitak. Sunce, more i galebovi. A može i gusti sok. Gdjekad bacim pogled na palme. Oslušnem crkveno zvono. I opet se vratim galebovima.

Ali ne samo njima. Volim promatrati ptice. One spajaju nebo i zemlju, san i stvarnost, želju i mogućnost. One su slobodne. Imaju krila, a kosti su im šuplje i zato lagane, pa mogu brzo letjeti. Eh, kad bi ljudi mogli letjeti, ali ne u avionu, već ovako, zamahneš rukama i letiš... To bi bilo nešto. Kažeš mami:

– Mama, odletjet ću do Ivane posuditi knjigu – i zamahneš rukama i izletiš kroz prozor. A mama još zamoli:

– Odleti i do ujaka Pere i odnesi mu kolače...

Ujak Pero stanuje na drugom kraju grada, ali što smeta... S rukama-krilima sve je blizu.

Zamislite kad bi ljudi letjeti! Split, Zagreb, danas ovdje, sutra tamo. Leteći ljudi baš kao oni Leteći medvjedići iz crtanog filma. Koja bi to gužva bila gore u zraku.

Bolje da se vratim na zemlju. Sigurnije je. Ma iskreno rečeno, meni se zavrti u glavi kad se popnem na peti kat i pogledam kroz prozor. Sve mi se okrene i odmah zaboravim da sam željela biti čovjekica-ptica. Naglo se predomislim.

Ali, dok na rivi promatram galebove, volim razmišljati o slobodi i tako nekim velikim pojmovima. Malo razmišljam, malo gledam galebove, malo pijem gusti sok, malo slušam crkvena zvona...

Na rivi se uvijek osjećam fjakasto. Zna li kakav je to osjećaj? Ma to vam je ono kad vam se sve hoće i ništa neće i baš je dobro. Tako nekako. I danas sam cijeli dan fjakasta. Bolje da sam takva nego da sam ljutita. Ali ja i ne znam biti ljutita, zapravo. Biti ljutit bez veze je... Čak i vrapci na krovu to znaju!

ČUDESNA EVA

Eva stanuje u mojoj ulici. Ima deset godina, velike smeđe oči i nosi dugu pletenicu koja poskakuje.

Eva se smije.

Eva je divna.

Svi volimo Evu. Zašto? Zato, zato, zato. Nemoguće ju je ne voljeti. Sačinjena je od morske pjene i čipke iznutra i izvana. Ima svilenu kosu i dušu od svile... Svatko tko upozna Evu, otkrije u sebi pjesnika prije ili poslije. U Evi sviraju harfe i pjevaju ptice, a u očima joj se uvijek zrcali komadić neba. U smijehu otkriva slapove biserja i potoke koji grgolje noseći slike na prozirnoj jednostavnosti vode. Sve je u Evi i Eva je u svemu.

– Eva, kako si? – pita pekar.

– Eva, dobro jutro – pozdravlja je čistač ulica.

Eva, Eva, Eva – ime odzvanja.

Ono se kotrlja po stepenicama, čuje u sobama, pronalazi u prodavaonicama, vozi u tramvaju, pjeva u operi, a Eva, čudesna Eva samo maše glavom i pletenica joj poskakuje, a smijeh odzvanja poput jeke, širi se i vraća...

Eva poznaje tajanstveni govor stvari i biljaka, jezik neba i oceana, ona pripitomljuje vjetrove i njen dom je cijela Zemljina kugla što plovi oko Sunca.

– Dobro jutro, Eva – pozdravlja je dimnjačar.

– Vratio sam se! – više mornar.

A Eva se smije i smije. Njena mudrost je u vjeri, njena vječnost skrivena je u želji. Eva se ne mijenja, Eva ne stari, ona živi na obalama djetinjstva i sanjarenja...

Ma gdje je to? Gdje se nalazi ta čudesna djevojčica...? U nama... Svatko od nas u sebi krije Evu. U nekima ona se smije, a u nekima spava poput Trnoružice. Zatvorena u dvorcu Ozbiljnosti može prespavati mnoge godine, dok drugi svoju Evu puštaju u šetnju i tada se život miješa s bajkom, a bajka sa životom...

Čuvajte svoju Evu. Njegujte radost. Eva je radost. Pustite je ponekad iz sobe i sanjarite zajedno s njom. Kada se sreća pomiješa s maštom, nastaju čuda.

3. POGLAVLJE

ŠUMA I JA SMO
PRIJATELJI,
ČUVAM JE.
RIJEKA MI PRIČA...
OSJEĆAM SREĆU.
SREĆA JE POPUT
ČOKOLADE
- ŽELIM JE
PODIJELITI
S VAMA.

ŠUMA

Jednoga jutra šuma je sišla s uma. Naprosto je šiznula. Strašno se naljutila. Na vuka? Ne. Na Crvenkapicu? Ne. Na ptice? Ne. Šuma se naljutila: pogodite na koga? Na čovjeka. Zašto? Zato što je očelavila. Tko je očelavio? Šuma je očelavila. Strašno, strašno. Pogubila je lišće, razboljela se. Drveće se osušilo. Medvjedi su odselili, lisice netragom nestale. Sove su se negdje pokupile.

Šuma je plakala. Bila je u krastama, u niskom grmlju, u pjegama, nalikovala je na napuštenu livadu, sva je bila nikakva. Borovi su izgubili iglice, smreke i jele češere, vrganji su prestali rasti, puhare se uvrijedile, divlje ruže uvenule, a šuma je gledala kako se stanjuje, kako se smanjuje, razlomljuje, usitnjuje i nestaje na svoje vlastite oči. Breze su je napuštale, kesteni su gnjilili, hrastovi uzdisali, zemlja se pod korijenjem trusila, a šuma je prvo bila tužna, onda je bila ljutita, na kraju je postala bijesna.

Šuma je vikala: *NEĆU UGLJIČNI MONOKSID, NEĆU SUMPORNI DIOKSID, ČAĐU, OLOVO, KISELE KIŠE, ISPUŠNE PLINOVE... VRATITE MI MOJE HEKTOMETRE, DRVEĆE I BILJKE!!!* Šuma se naljutila kao ris, kao tigar, ali to joj nije pomagalo.

Ljudi nisu ništa primijetili.

Išli su u šumu, šetali po njoj, ostavljali smeće posvuda, vrećice, limenke, baterije i baš im je bilo svejedno. Urezivali su imena u debla, pilili drveće za ogrjev, nepažnjom izazivali požare, a šuma je gubila krošnju, šuma je gubila nošnju, šuma je gubila kosu. Bez drveća osjećala se prazno. Kao nebo bez zvijezda. Kao čovjek bez osmijeha. Osjećala se krezubo, reumatično, umorno, ukočeno, šuplje. Više vjetar nije svirao u granama, nije milovao lišće kao da dodiruje tipke golemoga glasovira, dah mu se vukao iznad goleti a ne šume.

– Gdje je nestala šuma? – pitao se vjetar.

– Gdje je nestao hrast? – upitala se vjeverica.

– Gdje je iščeznula breza? – upitao je zaljubljeni mladić tražeći drvo s izrezbarenim srcem.

Šuma je plakala. Nitko je više nije prepoznavao. Jako je plakala, gotovo je promukla. Ništa se nije dogodilo. Onda se opet naljutila, uvrijedila, uozbiljila i na kraju postala bijesna.

Vikala je: *VRATITE MI MOJU KOSU, MOJE PLETENICE, GNIJEZDA, POKRIVAČE JESENJEG LIŠĆA, SAGOVE MAHOVINE, HALJINE GODIŠNJIH DOBA...*

Na kojem je jeziku vikala? Na šumskome. Kakav je to jezik? Ah, čudan, bez slogova, bez padeža, bez imenica. To je poseban jezik koji se gleda očima, a sluša srcem.

I što se dogodilo?

Kad se šuma pretvorila u livadu prepunu smeća, ljudi su se zamislili:

- Hmm, hmm, tu nešto nije u redu.
- Hmm, hmm, hmm, tu zaista nešto nije u redu.
- Klima se promijenila.
- Ptice su odselile.
- Zrak je težak.
- Šuma nije šuma.
- Moramo je spasiti – odlučili su ljudi.

Iz šumskog jelovnika izbacili su limenke, ugljični monoksid, olovo, kemikalije, bojlere, automobile, akumulatore, tvorničke dimnjake, a onda su posadili mladice raznog drveća, tu i tamo dodali travu, a bogme i razno grmlje, neka se nađe...

Narast će mi nova kosa, utješno je mislila šuma. Prestala je uzdisati ahhh, ohhh i uhhh. Čak se i pomlađujem, zaključila je. Bila je sretna kao neka slavna glumica. Svakim danom osluškivala je kako se životinje vraćaju i ptice sve više pjevaju.

I tako je, napokon, šuma ozdravila. Injekcije novog drveća, brige i ljubavi učinile su je ponovno lijepom. Ma dobro, nisu to bile prave injekcije. Ali ako ih ne spomenem, možda mi nećete vjerovati. Bolest koja prolazi bez injekcija – nije uopće bolest, reći ćete.

Da. A ipak ovo je najvažnije: Liječnik može izliječiti bolest, ali ljubav je može i spriječiti! Ako volite svoju šumu, ona nikada neće biti bolesna. Imat će strašno gustu i lijepu frizuru i mirisat će prekrasnim mirisima. Kao prava ljepotica! Svi će se okretati za njom i svi će htjeti biti u njezinoj blizini. Neka baš vaša šuma pobijedi na natječaju šumske ljepote.

Dosta nam je samo ljudskih *MISS-ica*. Hoćemo i šumske *MISS-ice*!

VIŠE CVIJEĆA – MANJE SMEĆA

Jednoga jutra na Cvjetnom trgu tri košare za smeće tužno su plakale:

– Jako, jako smo gladne. Vrlo, vrlo smo jadne. Joj, joj, umrijet ćemo od gladi...

Prva košara je rekla:

– Zadnji put sam doručkovala u četvrtak. A danas je već subota. Onesvijestit ću se bez smeća.

Druga košara je rekla:

– Imala sam više sreće. Danas ujutro, u zoru, plavokosi je dječak u moja usta ubacio komadić olovke.

Treća košara je rekla:

– Večerala sam limenku Coca-Cole i pet papirnatih maramica, ali sam još uvijek gladna...

– Strašna vremena su došla – rekla je prva košara skrivajući suze – zar ne, drage moje prijateljice? Pogledajte koliko papirića leži na ulici, a meni kruli u želucu...

– Da, kakve su krasne boce bačene pokraj ulaza u kino. Baš nešto po mom ukusu. Najviše volim jesti staklo i kutije za cigarete – dodala je žalosno druga košara.

– Njam, njam – čula se treća košara koja je, čini se, imala najviše sreće. Mali Nenad upravo je bio bacio breskvinu košticu u njezinu utrobu...

– Ovaj Nenad vrlo je pristojan dječak – zaključila je prva košara kojoj se od gladi počelo vrtjeti u glavi.

– On nikada ništa ne baca na pločnik. Cvjetni trg bio bi najljepši trg na svijetu kada bi svi ljudi bili kao Nenad... I mi košare ne bismo ovako gladovale. Još ću završiti u bolnici...

– Izdrži još malo – zamolile su je druge dvije košare. Nemoj se predati, već će se netko pojaviti, nije sve izgubljeno...

U tom trenutku top s Griča pozdravio je pucnjem podne, a golubovi su se razletjeli na sve strane.

"Krajnje je vrijeme za ručak", pomislile su sve tri košare, ali nisu ništa rekle.

I kako su to pomislile, kako su to poželjele, molbe su im se uslišile. Na svu sreću, još postoje ljudi koji vole svoj grad i koji koru banane ne bacaju po pločniku – tako je naša prva i najgladnija košara vrlo brzo zaradila svoj dio smeća, tj. ručka. Imala je pravu gozbu: tri omota čokolade, stare novine i na kraju, kao desert, koru banane.

– Ah, napokon – olakšano je uzdahnula. – Kako dan može biti lijep! – uskliknula je odobrovoljeno. – Ipak nije sve tako crno.

– Nije, nije – potvrdile su druge dvije košare. Upravo su ručale omote Kiki i Bronhi

bombona.

Kad su se sve tri košare dobro zasatile, osjećajući se zadovoljno i korisno, tiho su zapjevale:

*Više smeća u košarama,
manje smeća u glavama.
Više smeća u košarama,
manje smeća u srcima.*

Djeco, što kažete na ovu priču? Bacate li ponekad papire i druge otpatke na ulicu? Nemojte to činiti jer sve ulice na svijetu vaše su ulice, i svi gradovi vaši su gradovi, i sve što postoji a lijepo je, dio je vas. Čuvajte svoja stubišta, svoje parkove, svoja jezera i mora. To nije teško.

Budite nježni prema košarama za smeće i ne dopustite da one gladuju. Potoci, ulice trgovci, šume uopće ne vole klopati limenke, staro željezo, izbušene lopte, plastične boce – međutim, za košare za smeće to su prave poslastice pune vitamina. One će vam biti zahvalne za svaki otpadak koji u njih bacite. I gradovi će izgledati gradskije, livade livadastije, a šume će biti šumastije. I to je jako, jako važno.

TELEVIZIJA

Televizija je divna. Opasna. Pametna. Glupa. Proždrljiva. Televizija je glavna u mnogim obiteljima. Zamijenila je tete, stričeve, prijatelje, susjede, roditelje, parkove i rijeke. Pravi se važna u dnevnom boravku. Govori strane jezike. U sve se razumije, od previjanja djeteta do atomske fizike. Kada Tomislav dođe iz škole, obavezno upali televizor. I gleda. Nekako mu se čini da nije sam. A onda mu se učini da je ipak sam, jer nitko ga više ne zove na igranje. Prije je stalno odgovarao: GLEDAM TELEVIZIJU, JOŠ SAMO OVAJ CRTIĆ, ČEKAJ DA ZAVRŠI SERIJA i malo-pomalo djeca su ga prestala pozivati. Tko bi dočekao da John pobijedi Dona pa da onda bude The End? I da Tomislav promoli nosom van, onako još sav zajapuren od filma. Hmmm, kako je jednostavno izgubiti prijatelje. Samo se zabaljiš u televizor. Ili se zaljubiš. Sav se zatelevizoriš i onda si gotov. Na televiziji Afrika, Sljeme, Južna Amerika, a ti postaješ sve bljeđi i bljeđi. I onda, molim lijepo, pomisle da si anemičan. A kad tamo, ti si televizičan. Vičan gledanju kao tele. Nešto mi se riječi, razne riječi pletu. Sigurno sam se naljutila pa sam malo ljutkasta. Kao feferon. I malo gorkasta. Sve nešto pišem i pišem, lupkam po pisaćem stroju, a najpametnije bi bilo da pozovem Tomislava. Čujem kako upravo gleda neku humorističku seriju, prozori su otvoreni i smijeh odzvanja, ha, ha, ha... Ma mislim da bi bilo bolje da se Tomislav smije u društvu, u pravom pravcatom društvu, među živim ljudima, da ne kažem klincima, a ne ovako sam u sobi. Bilo bi dobro da nestane struje. Možda bi tada izašao. Ili da ga pozovem na kolače? Ali ja nemam kolače. Imam bobištapice. Znaite što, odoh ja po Tomislava. Ne mogu više slušati tu televiziju. Ma, divna je i krasna, bez nje je teško živjeti. Ali je treba znati isključiti. Inače postane daviteljica, žderačica, upetlja se u život toliko da života više i nema. Pobjegne glavom bez obzira. I čovjek ostane sam s raznoraznim kanalima. Zaboravi igrati nogomet i raditi balone od žvakaće gume. Recitirati pjesme. Pisati pisma. Postane pomalo tupast. Stalno misli o nastavcima i epizodama. I tako postane epizodist u vlastitom domu. Umjesto da je glavni glumac u parku, u biblioteci, u obitelji, njega televizija sasvim zarobi. Požurit ću se. Možda je Tomislav već zarobljen. SAT, RTL, MTV, HRT, kad se oni udruže, gotov je. Trčim i isključujem se iz programa. Klik.

SMIJEH

Pitali su me: Što je najvažnije u životu? Odgovorila sam kao iz topa: Smijeh. Rekli su: Obrazloži.

Odgovorila sam: Molim, što, to je samo po sebi razumljivo, hmmm, hmmm, kako da počnem, joj što da radim...?

Ali ipak sam nešto smislila. Jako volim smijeh. Dobro mi stoji. Evo pogledajte. Što kažete? Kad bolje razmislim, smijeh dobro stoji svim ljudima. Doduše, postoje i razni kiseli osmijesi, poluosmijesi, zatim četvrtosmijesi, pa podsmijesi, ali to ne računam, te zločeste, zlurade oponašatelje odmah izbacujem iz priče. Da mi niste privirili u sobu! Na hodnik! Pst. Tišina. Neću se s vama družiti.

Ali pravi osmijesi, divni osmijesi, krasni osmijesi – njih obožavam. Volim se osmjehivati. Kad nasmiješena hodam ulicom, svi poznanici i prijatelji veselo me pozdravljaju. – Dobar dan! Divno vrijeme! (A kiša lije kao iz kabla). Ponekad dobijem i pokoji poljubac u lijevi i desni obraz, a i kažu: – Baš si se proljepšala.

Ma, kako sam se to proljepšala, mislim ja. Jučer smo se isto sreli na ulici – nije moguće da sam se od jučer proljepšala...

Kako da ne – moguće je. Ako želite biti što ljepši, smijte se. To je najjednostavniji i najjeftiniji recept za ljepotu. Razne kreme, puderi, rumenila i frizure nimalo ne pomažu ukoliko ste mrgodni, namršteni, ljutiti, zlovoljni. Joj. Hodate po svijetu kao kiseli krastavac, ljuti feferon i kiseli limun. Po svijetu treba hodati kao slatka jabuka, dozrela breskva i baršunasta marelica...

Smijeh je i lijek – koristi se za izlječenje raznih bolesti kao što su:

MENE NITKO NE VOLI

NEMAM PRIJATELJA, A DRUGI IMAJU

MENE NITKO NEĆE...

SVE JE BEZ VEZE...

Zatim, lijep osmijeh je poklon broj jedan. To je najljepši poklon koji možete dati ili dobiti. Zato ga dijelite šakom i kapom, hoću reći, nosite ga na licu što češće. Čuvajte i njegujte zube jer je onda osmijeh moćniji. Nemojte da bude neuredan.

O LAŽI

Draga djeco, volite li lagati? Jao, strašno pitanje. Odgovorite iskreno. Ponekad, možda? Ne događa se često. Neke sitne laži katkada se same nametnu.

Na primjer, mama pita Nadu i Zorana: – Jeste li pojeli doručak?

A oni mudro odgovaraju: – Daaa...

Međutim, to baš i nije istina. Kad bi mama izašla na balkon, ugledala bi dvije kriške razmravljenog kruha i začuđene vrapce... Kruh vole, ali marmeladu, to ne. Nada i Zoran također ne vole marmeladu i zato su svoj doručak prepustili vrapcima i malo slagali mami. To je mala, marmeladna laž.

Ali ima i velikih laži. Velikih kao ova soba, velikih kao cijela kuća. Ponekad od puno malih laži nastanu divovske laži. Često se događa da izgledaju ljepše i bolje od istine. Okite se raznim nakitom, odjenu haljine od izmišljene svile, šešire od spletke, ogrlice od prevrtljivosti i tako se šepure. Istina stoji po strani. Istina je obično jednostavna, toliko jednostavna da je mnogi ne primjećuju. A i ne voli o sebi puno govoriti. Radije strpljivo šuti. Istina je sama sebi dovoljna. Njen ukras je vječnost, a ukras laži je prolaznost...

Ispričat ću vam priču o Laži.

Laž je doputovala u Lažigrad, grad svoga rođenja. Htjela je nakon toliko vremena posjetiti roditelje. Ali svi stanovnici Lažigrada toliko su lagali da ih Laž jednostavno nije uspjela pronaći. U Lažigradu su ploče s nazivima ulica stalno mijenjale mjesta. A Lažigrađani su se svako malo prerušavali jedni u druge. Sve je bilo sasvim lažno. I čokolade, i suncokreti, i parkovi. Kuće su imale lažna vrata, a ponekad je bilo obratno. Laž je gotovo izgubila živce. Što je previše, previše je, rekla je sama sebi i otišla na željezničku postaju. Htjela je oputovati iz Lažigrada. Ali prodavačica karata nije joj mogla prodati karte jer to nije bila željeznička postaja, nego lunapark. Tako je laž sjela na vrtuljak, a vrtuljak se brzo okretao i Laž je u jednom naletu vjetra odletjela u svemir.

Ondanda ona samo povremeno posjećuje Zemlju. Jednom prilikom povjerala mi je da se na Zemlji toliko laže da je čak i za nju to previše pa je odlučila posjećivati neke druge planete gdje laž još uopće nije poznata.

Vjerujte mi, to mi je rekla. Valjda ne mislite da ja lažem?!

TUŽNA LENA

Lena je bila jednostavno tužna.

Ljudi su govorili o ratu, a ona je sjedila na klupi i promatrala radnike kako se odmaraju. Ljeto je bilo ljepljivo i prazno. Iako je imala jedva devet godina, činilo joj se da je sve to već jednom doživjela.

Sve.

Ulicu su raskopali i zagrabili duboko, duboko u njezinu unutrašnjost. Popravljale su se tramvajske tračnice i Lena je gledala razrovano lice nekadašnje ceste i razmišljala kako stvari, biljke, predmeti i ljudi ispod površine skrivaju razne čudne i nezamislive tajne.

Tomislav se pojavio iza ugla, a Lena je zatvorila oči. Možda me neće vidjeti, pomislila je. Nije joj se razgovaralo, toliko je bilo vruće i nekako žalosno.

Radnici su zapjevali nepoznatu joj pjesmu. Pas lutalica došao je do njih, onjušio ih. Tomislav je sjeo do Lene. Ipak ju je vidio. Izvadio je peperminte iz džepa i ponudio je.

– Što razmišljaš? – upitao je kao veliki.

– Ništa – odgovorila je Lena.

Ništa, pomislila je u sebi. Činilo joj se da tuga nema riječi. I da odrastanje nije baš neka čarolija. Osjetila je kako odjednom ne može podijeliti svoje misli, kako su one zaključane duboko u njoj, omotane tišinom.

Ima već nekoliko mjeseci kako se govori o ratu. Lena ne razumije tu riječ do kraja, ali uviđa kako ta troslovna, šiljasta riječ polako uništava mamin i tatin osmijeh, kako se udomaćila u kuhinji za ručkom i večerom, stalno je prisutna poput kakve dosadne mušice.

Toplo-hladno, bijelo-crno, visoko-nisko, veliko-maleno, sve te suprotnosti baš su zgodne i nadopunjavaju se. Mrav i slon, ptica i kornjača, jezero i more, sunce i mjesec, ljeto i zima, dijete i čovjek, kolike li divote u različitosti! A onda dođe rat, bockav, zločest, zloban i sve izvrne naopako. Mir se pokupi i negdje nestane, iščezne iz sela, iz grada, iz ulice, s lica ljudi, nema ga.

– Čudno da radnici pjevaju... – rekla je Lena. Ipak je nešto rekla.

– Zašto ne bi pjevali... – odgovorio je Tomislav.

– Dan je divan. Lena pogleda niz raskopanu ulicu. Razne cijevi vijugale su u kanalima, poput žilica u listu.

– Znaš kako bih ja napravila da ne bude rata?

– Kako? – Tomislav je nogom šutnuo kamenčić.

– Učinila bih da svaki grad, sve oko nas, sve, sve, bude tako lijepo, jako, jako lijepo, najljepše, onako kao u bajkama, kao u starinskim slikama i da, kad dođu zli ljudi... da jednostavno padnu u nesvijest od ljepote i gotovo...

– To nije moguće – odgovorio je Tomislav.

Čini se da se dečki nekako bolje razumiju u ratove od djevojčica.

– Nije moguće... – ponovila je Lena.

Pas je došao do dječaka i pružio se pokraj njegovih nogu.

Ah, ponekad je sve jako zamršeno.

Ponekad uopće nije lako biti dijete.

ŠKOLA SMIJANJA

Otvorila se nova škola! Škola smijanja! U nju se mogu upisati svi oni koji se žele naučiti još bolje, još vedrije, još smješnije smijati. Tamo, ako si ozbiljan, pod satom dobiješ jedinicu, a može se dogoditi i da te pošalju u kut. Ako si još uvijek ozbiljan, strpaju te u šalaonicu, zabavljaonicu, škakljaonicu, smješkaonicu, veseljeonicu ili u smjehorađaonicu. U smjehosobionicama ponavljaš i utvrđuješ gradivo, učiš o tome kako je smijeh najbolji lijek za sve, povijest smijeha, vrste smijeha, načine smijanja. Ima različitih vrsta smješkova i smjehova i svi su važni. Najviše se cijeni tzv. umiranje od smijeha. To je nešto kao mala matura. Zapravo, to je ona poznata vrsta smijeha kada se smiju obrve, kosa, oči, trepavice, obrazi, zatim pluća, trbušni mišići, a i svi ostali dijelovi tijela pa ne možeš stajati na jednom mjestu, nego poskakuješ. Kod umiranja od smijeha često se događa da oči počnu suziti, i onda se suze, umjesto da plaču, počnu smijati. Kad suze klize niz obraze, a ti ne možeš zaustaviti smijeh, učiteljica u toj školi kaže: – Bravo, samo nastavi tako. Dajem ti čistu peticu. Zaslužio si.

Nakon završetka nastave iz Škole smijanja i ljudi, i djeca, i veliki, i mali, izlaze ozareni, dobre volje i pjevušeći. Osmijeh im ostane upisan na licu i nijedna ga gumica više ne može izbrisati. Zapravo, onda se počinju događati čuda o kojima je pisalo u "Jutarnjoj zvijezdi", 21. siječnja ove godine. Znanstvenici su došli do nepobitnog zaključka da nasmiješeni ljudi bolje i duže žive, češće dobivaju na lutriji i rijetko kada su bolesni, za razliku od smrtno ozbiljnih dosadnjakovića čija su lica žuta od zlovolje i kisela poput zrelih limunova, i koji baš zbog toga često boluju od tajanstvenih bolesti i nikada ne dobivaju u igrama na sreću. Oni uglavnom umiru od dosade, a često se prave i vrlo pametni. Njih samo zanima razvoj svjetske situacije, ali da bi se nasmiješili susjedu, ne dolazi u obzir.

Ta škola je u stvari za njih i zbog njih otvorena, međutim u Školu smijanja za sada se uglavnom upisuju oni koji su već otkrili zanosnu radost smijeha i koji se žele usavršiti u smijanju.

I ja sam se upisala u prvi razred, jer mi je smijeh najdraži predmet u životu. Savjetujem vam i molim vas da svim Mrgudnograđanima, Ljutkostanovnicima, Ozbiljnoodraslima i Zlovoljkolicima preporučite ovu novu školu koja se nalazi u Nikada ozbiljnoj ulici br. 7.

Jedva čekam da vidim što više nasmiješenih lica u našem gradu.

HOĆU I NEĆU

Nekoć davno Hoću i Neću još se nisu poznavali i išli su tako po svijetu razmišljajući koliko su različiti.

"Ah, kad sretnem Neću, čut će me!", mislilo je Hoću. "Neću stalno radi nered, sve mu je teško, što god napravim, Neću pokvari..."

"Ah, kad sretnem Hoću, čut će me", mislilo je Neću. "Hoću nikada ne zna reći ne, sa svima je ljubazno i u stanju je iz pristojnosti učiniti najveće budalaštine..."

I tako su se Hoću i Neću ljutili jedno na drugo. Mnoge i mnoge godine hodali su svijetom ne upoznavši se, a onda su se napokon sreli na nekoj velikoj livadi koja se prostirala između dva sela. Neću je ležalo u sjeni hrasta, a Hoću je dolazilo puteljkom.

– Ima li mjesta za mene pod tim hrastom? – upitalo je Hoću. – Danas je jako toplo.

– Sjednite samo – odgovorilo je Neću. – Ima mjesta. – I tada se predstavilo:

– Ja sam Neću.

Kad je to čulo, Hoću je htjelo proći, a onda se predomisli i reklo:

– A ja sam Hoću.

– Zar? – upitalo je Neću. – Znači vi ste to Hoću koje kaže: *HOĆU RATOVE, HOĆU GLAD, HOĆU DA SUSJEDU PROPADNE LJETINA, HOĆU DA NITKO NIKOGA NE VOLI?*

– Ne, baš obratno... – odgovorilo je Hoću uvrijeđeno. – Nego, niste li vi ono Neću koje kaže: *NEĆU LJUBAV, NEĆU MIR, NEĆU RADOST, NEĆU SREĆU...?*

– Ni slučajno – Neću je odlučno odmahnilo glavom. Moje je životno geslo: *NEĆU RAT, NEĆU TUGU, NEĆU NEPRIJATELJSTVO...*

– Zar je to moguće? – Hoću se obradovalo. – A znate li čega se ja držim? Moje najdraže misli su: *HOĆU MIR, HOĆU RADOST, HOĆU PRIJATELJSTVO...*

– Tko bi rekao da slično razmišljamo? – reklo je Neću.

I od tog vremena Neću i Hoću zajedno lutaju po svijetu i nadopunjuju se.

– Hoću ljubav! – više Hoću.

– Neću tugu! – više Neću.

Ali ponekad se dogodi da se u njihovu igru upletu i zločesti ljudi. Tada oni ispremiješaju Hoću i Neću kako njima odgovara i nastane svašta. Hoću se posvađa s Neću i više se ne zna tko što hoće, a tko što neće.

Na svu sreću, postoje i dobri ljudi koji znaju kako treba upotrebljavati Hoću i Neću. Oni hoće da svijetom vlada veselje i mir, a neće da djeca tuguju i plaču.

IMATI

Živio jednom neki siromašan čovjek, toliko siromašan da čak ni suza nije imao. I nije plakao zbog svog siromaštva, nego je sjedio na kamenu, promatrao more i nebo i uživao. Spavao je u kućici za koze, a jeo ribu koju bi ulovio. Divni mirisi širili su se svud oko njega. Nebo je poznao bolje negoli svoje lice. Po nebu je razaznao kakvo će vrijeme biti, proučavao oblake, boju plavetnila i raspored zvijezda.

Siromah nije znao što je novac i što znači imati. Riječ imati uopće nije shvaćao, jer na neki način on je imao sve, iako nije imao ništa.

Jednoga dana na obalu pristade prekrasna jahta. Iz nje izađu dvije žene i dva muškarca. Jako im se svidio otočić. Razveselili su se netaknutoj prirodi i divnim mirisima...

Siromah se iznenadio kad ih je ugledao. A bogme su se i oni iznenadili ugledavši njega. Jedva su se nekako sporazumjeli. Siromašan čovjek oduvijek je živio sam i zaboravio je mnoge riječi koje je naučio u najranijem djetinjstvu. Lovio im je ribe i pokazivao razne trave i biljke. Ljudi s jahte jako su ga zvaljeli. Htjeli su ga povesti u veliki grad, a opet znali su da je to nemoguće.

Zatim, morali su se vratiti kući. Bilo im je žao što napuštaju siromašnog čovjeka koji čak ni imena nije imao. Ostavili su mu hranu i razne knjige s puno fotografija. Izljubili su se s njim i krenuli.

Jahta se polako udaljavala, a siromašak je stajao na obali osjećajući golemu tugu. Do sada nije znao što je tuga. Dodirnuo je lice i osjetio da mu po obrazima klize suze. Čudio se suzama koje su izvirale iz očiju i odjednom je shvatio što znači nešto ili nekoga imati.

Imao je prijatelje.

– Vratit ćemo se idućeg ljeta – vikali su oni.

Siromašan čovjek sjeo je na obalu. More mu je oplakivalo stopala. Pogledao je u nebo, a zatim duboko uzdahnuo i nasmiješio se. Osjećao se tužno i sretno u isti mah. I bio je bogat. Saznao je što znači imati...

"Čovjek je bogat kad ima prijatelje", mislio je.

4. POGLAVLJE

LJUBAV JE DAVANJE
I NJEŽNOST
I POLJUBAC
PRIJE SPAVANJA.
AKO U SRCU
IMAŠ LJUBAVI,
NIKADA NISI
SAM.

LJUBAV, AH LJUBAV

Ljubav – to vam je nešto jako ljubavno i jako crveno. Crveno kao makovi u polju i kao obrazi. Crveno kao crvena šminka i otisak ruža na licu. Ili u pismu. Ljubav – to je kad u pismu šalješ poljupce, *CMOK, CMOK*. Mislim da se razumijemo, sad govorim o muško-ženskoj ljubavi. Ne o roditeljskoj, učiteljskoj, umjetničkoj, bratskoj ili planetarnoj ljubavi, već o ljubavi između osobe A muškog spola i osobe B ženskog spola. Između dječaka i djevojčice, mladića i djevojke. Ljubav – to je ono kada dječak A pokloni svog He-Mana djevojčici B, i kada djevojčica B pokloni svoju najljepšu lutku dječaku A. Ljubav je i kada se drže za ruke. I kada zajedno kupuju sladoled ili prelaze raskrižje dok je zeleno svjetlo na semaforu.

Sve je to ljubav.

Želite li da vam ispričam kako sam se ja zaljubila u Ivana? Nekoć davno. Samo da se sjetim. Evo ovako:

I tako sam se ja zaljubila u Ivana. Kako? Jednostavno.

Išli smo u prvi razred. Ivan je igrao nogomet i crtao robote. Ništa posebno.

Išli smo u drugi razred. Ivan je igrao nogomet, crtao robote i dobro računao. Baš dosadno. Glupa matematika.

Išli smo u treći razred. Ivan je igrao nogomet, izrađivao robote od kartona, najbolje znao tablicu množenja, pobjeđivao u videoigrama. Bez veze, sve me to nije zanimalo.

Išli smo u četvrti razred. Ivan je igrao nogomet, izrađivao robote od iverice, razlomke imao u malom prstu, izmišljao videoigre. Jedva sam se suzdržavala od zijevanja.

Išli smo u peti razred. Ivan je igrao nogomet, izrađivao robote od lima, rješavao jednadžbe i stvarao programe za kompjutore. Užasno!

Išli smo u šesti razred. Ivan je igrao nogomet i ja sam navijala za njegovu momčad, napravio mi je lutku-roboticu s pomičnim očima, pomagao u matematici, napisao prvo ljubavno-kompjutorsko pismo.

Odjednom mi Ivan više nije bio dosadan. Kako to?

Ne znam. Zaljubila sam se iz čistog mira. Na brzinu. Dobro, dobro... Možda je malo dulje trajalo.

Ali je zato bilo jednostavno, zar ne?

O MAMAMA

Mama je superizmišljotina. Svijet bez mama bio bi sav naopačke, naglavačke, zbrdazdola, miš-maš, povuci-potegni. Uopće, ženski rod nije za odbacivanje. Što bi mi bez zečica, lavica, ženskih žirafa, ženskih antilopa i ostalog životinjskog ženskog carstva. A tek ljudsko carstvo – bez žene – to je nemoguće i zamisliti. Djedovi hodaju zajedno sa sinovima i unucima po Maksimiru. Kupuju balone i šetalište je puno dječaka u najboljim dječaćkim godinama... Ali nigdje nema djevojčica s vrpcama u kosi, nigdje nema mama u proljetnim haljinama ni baka sa srebrnim frizurama – pa kakva bi to šetnja bila?

Mame su krasne kad guraju kolica, pudraju nos ili sanjare glačajući. One su dobre i kad znaju kuhati, ali i kada im sve zagori i dotrče vatrogasci misleći da je požar...

– Malo sam se zamislila – kaže zaboravna mama.

Jer mame, ma koliko bile mamaste, vole ponekad maštati. Najmamastije mame najviše maštaju o svojoj djeci. Zamišljaju svoje sinove i kćerke dok se voze u tramvaju ili putuju na selo ili dok sjede u kavani i piju kavu.

Život bez mama bio bi blago rečeno dosadan, turoban i čemeran. Cijela povijest izgledala bi drugačije. A i ne bi bilo ljubavnih romana. Mislim da bi i godišnja količina torti i kolača bila smanjena. Modni kreatori dobili bi otkaze. Svašta bi se izdogađalo da mame jednostavno zbrišu s planeta Zemlje. Pokušajte to zamisliti. Da, jedan, dva, tri – i odjednom nema više mama. Tate bi morale oprati suđe i nastaviti vješati rublje na balkonu. Zatim bi morali izrezati mrkvice na kockice i napraviti nekakvu klopnu. Onda bi tumarali po stanu koji bi još uvijek bio pun ženskih haljina, raznih kremica i parfema. Tati bi sigurno bilo grozno. Prije spavanja mogao bi umjesto mame poljubiti kvaku na vratima ili zid.

Uopće više neću izmišljati tako strašnu priču.

Sve ću mame ponovno vratiti na Zemlju. Baš lijepo. Dobro došle. Nikada nas nemojte napustiti. S vama je sve ljepše. Pa da!

ROĐENDANI

Svi ljudi na svijetu imaju rođendan, ma kako siromašni ili bogati bili. To je pravedno, tako mora biti. Svatko od nas rodio se neke godine, nekog mjeseca i nekog dana i taj datum prati nas kroz cijeli život. Po njemu brojimo godine i slavimo rođendane. A rođendani samo prolaze i prolaze, poput vlakova. Tko bi rekao da sam nekoć imala jednu godinu, imala dva zuba, ćelavu glavu i govorila bljm, bljmmm, bljm, bljmmm. Tortu sam jela prstima, a u svjećicu nisam puhala, nego sam je ručicom fljis, fljas, samo srušila na pod.

Eh, rođendani, rođendani...

U početku kao poklone dobivamo igračke, zvečke, slikovnice, knjige, bicikle i nekako mi se čini, kako rastemo, pokloni se smanjuju. To je prava pravcata šteta. A i torte obično ispare, a u modu dođu pizze i kole. Jer, kako bi izgledale torte s dvadeset, trideset, četrdeset svjećica? Tko to može jednim puhanjem ugasiti? Vjetar. Povjetarac. Lahor.

Moja mama meni svejedno svake godine ispeče tortu. Ali ne stavi svjećice. Nego puno kreme. Od kreme i ne vidiš tortu. Prijatelji dođu i oblizuju se. Fotografiramo se. Cijeli dan sam glavna. Ne moram ići u dućan, niti brisati suđe. Mogu spavati do podneva i doručkovati u krevetu. Šteta što rođendan ne traje sedam dana. Onda bih se nauživala. I da se sedam dana dobivaju pokloni. To bi bilo nešto. Naravno, tada se ne bi išlo u školu. Nego bi se rođendovalo, tj. zabavljalo od jutra do mraka. A svaki dan bi se pojela jedna torta. Jedan, dva, tri, četiri, pet, šest, sedam – sve mi zazubice rastu.

Čujte, toliko sam se raspričala, a uopće nemam rođendan. Čini se da sam se zaželjela slavlja. Slavi li možda tko od vas danas rođendan? Slavljenici, želim vam sve najljepše. Puno igračaka, puno petica, puno svjećica za puhanje.

Ma, gledajte ovu svjećicu. Kad god puhnem i zagasim je, ona se upali ponovno. To je svjećica-zezalica. A postoje i torte-zezalice. To su torte-glumice, one glume tortu. Mogu glumiti u kazalištu na stolu, u televizijskom studiju. Često su prašnjave, a znaju biti stare i po desetak godina. Da, da. Ma čekaj da vidim kakva je ovo torta. Joj. Pa ovo je torta-glumica i svijeća-zezalica. Baš nemam sreće. Moram otići u slastičarnicu na kolače.

DALJINE

Ima različitih daljina; kilometarskih, vrapčjih, mačjih, avionskih, susjedskih, mikroskopskih, svemirskih. Mjere se kilometrima, mačjim koracima, trajanjem avionskih letova... Najtužnije su ljubavne daljine, zato što se u njima kilometri množe s jačinom čežnje. A što je čežnja? To je kad nekoga jako voliš, a on ili ona nije nadohvat ruke ili srca. Nego je metrima, centimetrima, satima i danima negdje daleko, daleko... Ljubavne daljine se tada skraćuju pisanjem ljubavnih pisama, telefoniranjem, razmišljanjem, čak i plakanjem...

Ima i drugih daljina, onih u koje stižemo promatranjem, proučavanjem, putovanjima, uživanjem – to su daljine u nama. Poput velikih planina obasjanih suncem nalazimo ih u sebi i koračamo im u susret.

Jo, joj jako sam mudro raspoložena.

Hoću reći da svatko od nas ima neko sunce u sebi i ono mu obasjava put. Ponekad se malo sakrije, nastane tama pa smo malo tužni, dosadni, usamljeni, ali se onda sunce ponovno pojavi. A kad je u nama, onda je i izvan nas...

Nikako da se izvučem iz ovog čudnog raspoloženja. Jesam li se zaljubila, a on je daleko? Ili je blizu, a opet daleko? Jesam li zaljubljena ili je to samo proljeće? Ništa mi nije jasno. Što se događa kad se sve događa? Kad se pomiješaju blizine i daljine, sunce i mrkle noći? Smijanje uđe u plakanje, veselje u tugu, daljina u blizinu, dječje u odraslo i sve se zavrti kao na vrtuljku. Sasvim sam zbunjena.

Najradije bih da imam sedam godina... Ah, ni to nije dobro rješenje. Tada sam bila zaljubljena u Juraja iz I.c razreda. Sjedili smo u istoj klupi i on mi je posuđivao gumicu i šiljilo. Jednoga dana njegovi su se roditelji preselili u novi stan i Juraj je promijenio školu. Otišao je daleko, ali bio mi je blizu u mislima. Tada sam shvatila da postoji blizu koje je daleko i daleko koje je blizu.

Imate li vi svoju Jadranku, Ivu, Sanju, Zorana, Zlatka koji su negdje oputovali? E, onda me razumijete. Sva sreća da postoje pisma i pošтари. Pišite svojim udaljenim prijateljima i prijateljicama. Daljine se umanjuju lijepim riječima.

PISMO

Postoje razne vrste pisama, na primjer arapsko, gruzijsko, japansko, kinesko, klinasto, sijamsko, grčko, Brailleovo, gotičko, latiničko pismo... To mogu biti lijepa slova ili znakovi... Ona se pišu kistom, metalnim perima, pisaćim strojem, kemijskom olovkom, kredom, klešu se u kamen, zarezuju u glinu... Međutim, najljepše pismo je ljubavno pismo – ma bilo kojim slovima ili znakovima napisano. Ljubavno pismo najduže traje i najduže se čita. Čita se nekoliko puta, može mirisati ili skrivati osušeni cvijet ili djetelinu s četiri lista.

Ja sam mnogo ljubavnih pisama sačuvala. Neka se nađu, volim ih čitati. Sva se smiješim dok se sjećam raznih ljubavnih događaja, Cijela duša se smije. Hi, hi, hi. Ponekad sretnem svoju "staru ljubav". Nekoć je nosio torbu na leđima i kratke hlače, a sad ima brkove. Da pukneš od smijeha. Tko bi rekao. Ostavljao mi je ceduljice u klupi. Na kraju bi uvijek napisao: "Vita jela, zelen bor, molim brzi odgovor..." Odgovor bi stigao tek drugi dan jer smo imali suprotan turnus. Joj, to je jako nezgodno, stalno smo se bojali da će netko otkriti naše ceduljice i baciti ih u smeće.

Ma, divno je otvoriti poštanski sandučić i u njemu naći ljubavno pismo ukrašeno crtežima, stihovima, naljepnicama, čak da si i jedinicu dobio u školi, zbog ljubavnog pisma tada si sretan. Ono liječi sve rane. Cmok. Cmok.

Ali i prijateljska pisma vrlo su ljekovita. Jednom kao mala poslala sam svoju adresu u novine za rubriku "Dopisivanje". I znate što se dogodilo? Poštar mi je na dan donosio po tridesetak pisama. Osjećala sam se kao slavna glumica. Ili kao prvi čovjek na Mjesecu. Vrlo ponosno. U stvari, osjećala sam se kao da sam pala s Marsa. Nisam znala kome da prvo pišem. Mama je bila sva zdvojna. Već je vidjela kako joj plaća odlazi na marke...

Godine su prošle i sada sam starija i malo ozbiljnija. Međutim, i dalje sam pismopisačica. U vrlo sam dobrim odnosima s poštom. Jednostavno, volim se dopisivati i što se tu može. A i pisanje knjiga jedna je vrsta dopisivanja. Malo kompliciranog, doduše... Čujte, a volim i telefonirati...

Strašno, čini se da sam jako brbljava.

Uopće se ne mogu zaustaviti – sva sam u raznim slovima, riječima, razglednicama, pričama, knjigama, telefonskim slušalicama, čestitkama...

DUŠA

Kad sam umorna, moja igračka je – san. Zagnjurim glavu u oblak i sanjam. Jastuk je oblak. A san je nebo. Veliko kao najveća plahta (kad smo već kod posteljine). I navučem spavaćicu od snova. Pretvorim se u neku vrst čarobne vile, samo što nikad ne znam kamo će me moj čarobni štapić odvesti. Snovi su čudni, ponekad čvrsti poput klisura, ponekad prozirni poput daška, neki se vijore kao barjaci, neki su u krpicama, u sličicama.

Obožavam snove. Uvijek su u boji. I uvijek sam ja tamo negdje unutra, u nekoj ulozi.

Hodam u zelenim cipelama, cipele pocrvene, nos se produlji, livada se pretvori u stan, drvo jabuke postane dječak i sve tako, sasvim posebno i tajanstveno, a opet jednostavno. U snovima otkrivam najčudesnije predjele duše, a što je duša ne bih vam znala točno opisati...

To je...

To je... sve.

I ono što jesmo, i ono što želimo, i ono što smo učinili i što nismo, to je jučer i sutra, prijateljstvo i ljubav, suze i smijeh, tuga i radost, kovrčava i ravna kosa, putovanje i ostajanje. U duši je sve, ona čuva prošlost i stvara budućnost, živa je. A opet je nema, ne možeš je, molim lijepo, opipati kao stolac. Ne možeš je namazati na kruh niti razrijediti vodom, sva je neuhvatljiva. Nema formulu, oblik, miris, težinu.

Duša od sto kila, to bi bilo zanimljivo. Je li duša duh, onaj iz priča o duhovima? Nije. A duša stokilašica, joj, pa čovjeku bi bilo teško, kako bi to izgledalo?

Prosječna težina čovjeka bez duše bila bi sedamdeset kilograma.

Prosječna težina čovjeka s dušom bila bi sto sedamdeset kilograma. Previše, u svakom slučaju.

A još k tome duša bi se mogla i više udebljati. Duša se deblja poezijom, ljubavlju, nježnošću, ali i mržnjom i grubošću. A ipak nema težinu i ne vidi se.

Barem ne na prvi pogled. Ponekad ni na drugi pogled. Ni na treći.

Vrlo složeno. A kad je nešto složeno, moram razmišljati, a kad razmišljam, umorim se. I onda naravno, odlučim spavati. A u spavanju me čeka san. Tada mi se učini da se duša odijeva u haljine od snova, i da je zatvorenih očiju u stvari vidim. Smiješno, ali istinito.

Što je san? Što je duša?

I dalje ne znam odgovore na ta pitanja. Kad bi, na primjer, duša bila poput tanjura, svaki put kad se zaprlja, opereš je i točka. Ljudi bi tada mogli biti uvijek dobri, uvijek bi mogli imati čistu dušu. Umivenu, mirisavu...

Umorila sam se... Pa da. Zijevam. Od silnih pitanja sve mi zvjezdice titraju pred očima. I

glava mi se pomalo klima. Klim, klim. Stavljam je na jastuk.

San-igračka dolazi. U snu pitanja se nastavljaju. Možda ću jednom, ah jednom, stići na začaranu livadu s odgovorima na svoja pitanja umjesto cvijeća i saznati neke važne stvari...

Nešto vrlo važno npr. o ljubavi, o ljudima, o prijateljstvu. Još više. Još više. Stalno mi se čini da ne razumijem dovoljno. Ponekad zamišljam kako stojim u sredini sna, u crvenoljubičastim cipelama sa slamnatim šeširom na glavi i slušam prirodu kako mi odgovara. Čini mi se tada kao da postoji jezik, sasvim poseban jezik koji je moguć između neba i zemlje, mora i jezera, hrasta i grmlja, čovjeka i čovjeka.

Čudan jezik. Bez težine, oblika, mirisa, čak i bez zvuka. Poput sna i duše, neuhvatljiv. Htjela bih govoriti tim jezikom. Jezikom koji sve razumije i koji svi razumiju, koji je beskrajan.

Čini mi se da sanjam. Jesam li već zaspala?

Povucite me za pletenicu, pošaklajte me travkom, Ako se ne javim, znači da spavam. Pustite me.

Možda se zajedno nađemo na čarobnoj livadi.

MRVICA

Imam mačka. On bi se samo igrao. Otkad je zamijauknuo, u mom životu sve se promijenilo. Eh, silom prilika postala sam urednija. Svi misle da to ima veze s godinama, a ja šutim. Neću reći da je povezano s mačićem kojeg sam prije šest mjeseci pronašla ispod automobila. Ronio je mače suze dva dana i jednu noć, a onda sam se ja pojavila. Glavom i bradom, tj. sa šunkicom i mlijekom. Mače je napokon izviriolo. Bilo je jako, jako gladno i već promuklo. I znate kako je – ljubav dolazi kroz želudac – kad se najeo, mačić me počeo zaljubljenom gledati. Valjda je mislio da sam mu mama. Malo velika, bez dlaka i brkova, ali što smeta. Gledao me, gledao i gledao i ja sam njega gledala, gledala i gledala dok mi se nije zavrtjelo u glavi. Onda je on rekao: Miiiiiiiiiiii jiiiiiiiii aaaaaaaaaa uuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuu i bilo je nešto vrlo tužno u tom uuuuuuuuuuuuuuuuuuu, nešto uuuuuuuuusamljeno i uuuuuuuuumiljato i ja sam se sagnula, uzela mače i odnijela ga kući.

To mi nije trebalo.

Morala sam promijeniti kućni (ne)red i način života.

Prije sam npr. ostavljala kruh s paštetom gdje bih stigla, šalicu s mlijekom lijevo i desno, čarape na stolici, kobase na polici, nalivpero na podu, ručnik u krevetu, a sada sve nešto zaključavam, stavljam poklopce gdje treba i ne treba, haljine vješam na vješalice, sve zbog Mrvice.

Mačak se zove Mrvica. Više nije mrvica, prije je mrgica, a ta vam je mrgica sasvim nemoguća. Penje se po zavjesama, skače po nogama, skriva papuče, leži u mom krevetu, čim otvorim hladnjak, utrčava u njega i glumi mačka koji putuje po Sjevernom polu.

Stalno bi nešto klopaio, zatim se mazio, pa se igrao, pisao na piscu stroju. Uopće mi ne da mira. Zaista misli da sam mu ja mama

Kad se naljutim na njega, on pusti svoj poznati mijauuuu i ja se odljutim. I tako nekoliko puta dnevno. Sve staklene figurice potrpalam u ormari, sve papire u ladice, olovke u pernice, još samo da sebe spremim u ostavu. Jer Mrvica se toliko voli igrati, toliko ga sve zanima da se ponekad umorim i sakrijem. Pa da. Od njega i od sebe same.

Sjedim u ostavi i jedem džem iz staklenki. Razmišljam o životu, ljubavi i prijateljstvu. Zatim o hrani, o pravoj i duševnoj hrani. Prava hrana je npr. taj džem, a duševna hrana je kad vas netko čuva i pazi, kad vas podržava i voli.

– Mijauuuu – zove Mrvica.

Šutim. Pravim se gluha. Baš mi i nije do prijateljstva kad tu ima toliko pospremanja... A onda mi postane dosadno. I pomalo loše od silnog džema. Pa izađem. U sobi razbacane gumene loptice (gdje ih je samo našao!), a Mrvica me nevino gleda.

– Mijauuuu, mijauuuu – zamijauknem.

A mačak ništa. Nije se uopće začudio. Mrtav hladan. Brže bolje pogledam se u ogledalo. Sve je u redu. To sam još uvijek ja, ali ako ovako nastavim, još ću i miševе početi loviti.

Mrnjau!

MOŽDA

Bio jednom jedan Petar.

Bio jednom jedan Juraj.

Bio jednom jedan Tomislav.

Bio jednom jedan Hrvoje.

Bio jednom jedan Marko.

Bio jednom jedan Ognjen.

Bila jednom jedna Sanja.

Bila jednom jedna Vlasta.

Bila jednom jedna Nada.

Bila jednom jedna Vesna.

Bio jednom jedan Krešo.

Bio jednom jedan Filip.

Bio jednom jedan Branko.

Bile jednom tri Ane i dva Ivana.

Bile jednom dvije Ljiljane i dva Borne.

Bila jednom jedna Selima.

Bio jednom jedan Đorđe.

Bila jednom Ana-Marija.

Bila jednom jedna učiteljica.

Bio jednom jedan razred.

U tom razredu svi su imali odličan iz prijateljstva.

U tom razredu svi su imali odličan iz ljubavi.

U tom razredu svi su imali odličan iz dobrote.

Bio je to poseban razred i posebna učiteljica.

Njezini učenici sada su negdje među nama.

Pomažu nam i tješe nas kad nam je teško.

Nose osmijeh u srcima.

Pojavljuju se kad se najmanje nadamo.

Nalaze se u nekim novim Sanjama, Vlastama, Ivanima, Filipima, Nadama, u novim

učiteljicama.

Možda se nalaze u tvom razredu.

Možda sjede s tobom u klupi.

5. POGLAVLJE

MAŠTANJE JE
LOPTANJE S MISLIMA
I ČAROBNJACIMA.
SANJARENJE OTKRIVA
NOVE SVJETOVE.
ŽIVOT JE
NAJČUDESNIJA BAJKA.

LED I SUNCE

– Tvoja me ljubav čini lijepom – reče ledena skulptura djevojčice Čo-Čin Suncu koje je sjalo na nebu.

I zaista, tko god bi prošao tih dana parkom ledenih skulptura pokraj čudesnih kineskih zmajeva, velikih hramova, u ledu isklesanih ptica – onako opijen ljepotom najviše bi se zadržao pred likom djevojčice Čo-Čin. U svijetu kristala i bjeline stajala je sasvim nestvarno, lica okrenuta prema Suncu. Duga kosa u valovima se spuštala do struka, a lagano podignuta ruka izgledala je poput labuđeg krila pa se činilo kao da se djevojčica želi odlijepiti od postolja na kojem je stajala.

Bilo je hladno te zime u Kini i Sunce nije moglo pobijediti hladnoću iako je sjalo najžešćim sjajem.

– Još neko vrijeme zima će biti jača od tebe – dodala je djevojčica Čo-Čin – a to je baš dobro... Ja te ljubim, Sunce, a i ti mene ljubiš – pogledaj samo kako mi kosa svijetli, a haljina se presijava u čipkastim ukrasima, izbrušena tvojim zrakama... Lijepa sam, ti me činiš lijepom. Toliko mi daješ, a ne tražiš ništa od mene!

Sunce se na nebu nelagodno promeškolji i zacrveni od stidljivosti, a onda se napuhne što je jače moglo i svojom najduljom zrakom na trenutak dotakne djevojčičin obraz.

– Moj ukras je ništavan prema tvojoj ljepoti u čijoj se staklenoj bjelini lomi, gasi i nestaje moja svjetlost – odgovori Sunce. – I mjesečina je tebi dovoljna, i u mraku tvoj je oblik netaknut... Zaista te volim i tužno je vrijeme koje provodim ne obasjavajući te. Plašim se oblaka koji me odvajaju od tebe...

Čo-Čin se nasmiješi i komadić leda otrgne joj se s usnice.

– Toliko smo različiti – reče ona. – Moja površina je glatka i hladna, a tvoja užarena i gori... A opet često pomislim kako bi bilo lijepo da smo zajedno. Poželim se odvojiti od postolja i vinuti se tebi. Kada bi izabrao svoju najužareniju i najjaču zraku i njome me dodirnuo, možda bih stigla do tebe...

– Ako te dodirnem, pretvorit ćeš se u kapljice i više nećeš imati tu prekrasnu haljinu...

– Haljina nije važna. Htjela bih biti s tobom – odgovori ledena djevojčica.

Zaljubljeno Sunce pošalje svoju najdulju i najtopliju zraku po djevojčicu. Dodirne njome njenu kosu, a skulptura od leda počne se topiti.

Ljudi su začuđeno zastali. Usred ledenog parka skulptura djevojčice Čo-Čin samo je nestajala. Zmajevi, ptice, hramovi netaknuto su stajali okovani ledom, a djevojčica se topila...

– To je čudo – kimali su ljudi glavama.

– To je ljubav – prošaputala je djevojčica promatrajući haljinu kako se pretvara u kapljice i oprastajući se s parkom i bjelinom leda i snijega. Žurila je da se što prije susretne sa Suncem.

PRIČA O PRONAĐENOM KRALJU

Bio jednom neki kralj koji je izašao iz mode.

Bila jednom neka moda koja nije trpjela kraljeve. nastala je prava bitka.

– Ne želim te u svojoj blizini – rekla je gospođa Moda i isplazila kralju jezik. Pokazala je da baš nije dobro odgojena.

– Nitko te više ne treba, knjige o kraljevima ne kupuju se i uglavnom tvoje vrijeme je prošlo.

Kralj je zaplakao. Doista, pregazili su ga kompjutori, čudovišta, barbike, lego-kocke i druge krasne moderne igračke. Kralj je imao dušu od čipke, a oči od srebrnih papirnatih zvjezdica. Susrela sam ga u Frankopanskoj ulici.

– Upravo sam izbačen iz jedne bajke... – rekao mi je kad sam ga podigla misleći da podižem lutku. – Ja sam kralj – šapnuo je.

Bolje sam pogledala... i zaista, tako posebno mogu izgledati samo kraljevi. Obrazi su mu bili bijeli i gotovo prozirni, a tijelo krhko... Kraljevi nisu navikli na nebrigu.

– Izbacili su me iz tvornice igračaka. Nitko više ne kupuje kraljeve, svi vole samo robote – jadikovao je – ne znam gdje ću uopće prespavati...

– Ako želite, Vaše veličanstvo – ponudila sam skromno i pomalo se stideći – izvolite ući u jednu kratku priču za laku noć i tu pričekajte bolja vremena.

– Zar mogu...? Zar ima mjesta za mene? – pitao je.

– Za vas uvijek ima mjesta. To je vrlo kratka priča, pričica... nije to cijela knjiga ili dvorac. Ali u njoj će vam biti toplo i udobno, a svi oni koji je čuju, ujedno će i vas upoznati pa ćete steći mnoge prijatelje.

– Predivno! – rekao je kralj i pružio mi svoj sitni, djetinji dlan.

– Milo mi je – rekla sam i malo se poklonila. On me gledao blistavim očima.

– Možda ponovno uđem u modu – rekao je kralj sjetno.

– Ako vam gospođa Moda dopusti, možda se i to dogodi... – Kralj se vedro nasmiješio. Kao kralj, znao je biti sretan. Pravi kraljevi, naime, svoja kraljevstva nalaze u tuđim srcima.

KRALJ I KRALJEVIĆ

Bio jednom jedan kralj. (A to je bilo prije tri dana.) I imao sina. A sin baš nije volio učiti. U školi je stalno spavao ili pričao. Povlačio je djevojčice za pletenice, nasmijavao učenike, pjevušio pod nastavom. Ni po čemu se nije vidjelo da je kraljevski sin – halje bi brzo poderao, ruke i lice nije previše prao i stalno bi zbijao nekakve šale. Više je nalikovao dječaku iz susjedstva. Kočije su ga dovozile u školu i odvozile, a ponekad bi došao velikim automobilom ili biciklom u pratnji dvorjana.

Sasvim poseban kraljević.

Znao je dupsti na glavi, hodati na rukama, prekobicavati se, penjati po užetu, skakati u dalj, žonglirati s lopticama, nasmijavati ljude.

Njegov tata bio je duboko zabrinut – kome će ostaviti svoje kraljevstvo? Ovaj smušenjaka sve će upropastiti, mislio je. A opet jako je volio svog sina. Ma tko ga ne bi volio!

Mladi kraljević imao je dobro srce, bio je darežljiv. Jednom je skinuo dragulje s krune i podijelio ih u razredu. Drugi put je taj isti razred pozvao u pizzeriju i častio ih. Treći put je kupio kolače za cijelu školu i dječji vrtić koji se nalazio u blizini. Uživao je u tome što je kraljević samo zato što je imao dovoljno novaca koje je mogao dijeliti uokolo i radovati ljude...

– Sve ćeš potrošiti – jadikovao je stari kralj.

– Prava bogatstva se ne mogu potrošiti – rekao bi kraljević skačući na jednoj nozi – a sve drugo i jest za trošenje...

I bio je tako nehajan, jednostavan, srdačan pa bi se stari kralj na kraju složio sa svojim sinom. Otišli bi zajedno u prodavaonicu i kupili kilograme bombona, a onda ih poklanjali po ulicama. I nitko ne bi vjerovao da su oni zaista pravi kraljevi. A baš je tako bilo (prije tri dana). Na Savskom mostu dva prava, pravcata kralja dijelila su bombone, a mladi je i hodao na rukama. I dvorjani su ih čekali u blizini. A ljudi su mislili da se snima nekakav film. Oni često ne vjeruju u dobre kraljeviće, a ja još uvijek u njih vjerujem... I u bajke. Zato sam vam i ispričala ovu priču.

ŠAH

Kraljica se rasplakala.

– Željela bih biti prava kraljica – rekla je.

– Pa ti jesi prava, najpravija kraljica – odgovorio je kralj.

– Ali željela bih da stanujem u dvorcu, a ne u kutiji, i da ne stojim na crnom polju, već da šećem zelenim poljima...

– Možeš se šetati koliko hoćeš – rekao je kralj – ali u našem svijetu sve je crno-bijelo... Uostalom, u crnom su sadržane sve boje. Učinio sam za tebe najviše što sam mogao, mila kraljice – imaš kulu koja te štiti, lovca koji te brani, konja koji te čuva, pješake koji te paze...

– To sve ima i crna kraljica. Pogledaj kako me gleda.

– Ona se želi igrati, dugo se nismo igrali...

– Ah, ne igra mi se taj glupi šah... – bijela kraljica gotovo je zaplakala. – Htjela bih biti prava kraljica s pravim srcem. Htjela bih šetati perivojem i promatrati zlatne ribice u ribnjaku, znati svirati harfu i doručkovati sitne kolačiće iz srebrnih tanjurića.

– Mi smo obične drvene figure – kralj je gotovo svisnuo od muke – i crna kraljica je zadovoljna svojom ulogom, a ti tu plačeš. Moraš znati da je razdoblje suvremenog šaha počelo negdje u XV. stoljeću. U prvo vrijeme igrali su ga samo velikaši, ali ubrzo šah postaje popularan u cijelome svijetu. Šezdeset i osam crno-bijelih polja osvaja i velike i male, a bezbroj kombinacija čini tu igru zanimljivom do današnjeg dana. Ti si kraljica koja već pet stoljeća vlada šahovskim svijetom, mislim da to nije nevažno...

– Ali i crna kraljica jednaka je meni, to mi se ne sviđa... Ima i istu haljinu...

– Njena haljina je crne boje – dodao je kralj umorno. Već mu je dosadio taj razgovor.

Bijela kraljica je napokon zašutjela. Crno-bijelo, crno-bijelo – ipak ima u tome neke radosti. Tko zna kako bi se snašla u pravom svijetu, razmišljala je. I tko zna postoje li još uopće pravi kraljevi i kraljice? Ovo je moj zavičaj, mislila je stojeći na svom četvrtastom polju i tako razmišljajući pomalo se utješila. Kralju je kamen pao sa srca. S nezadovoljnom kraljicom sve partije bile bi pomalo dosadne, nekako tmurne. Za čudesnu šetnju šahovskim poljem potrebna je mudrost, ali i veselje i zadovoljstvo. To je tek onda prava igra, a igrati se slično je kao i biti sretan.

ŠKRTICA AL

Bio jednom jedan škrtac. Zvao se Aleksandar, ali je bio toliko škrt da je štedio i na slovima. Potpisivao se s AL umjesto *ALEKSANDAR* zato da ne bi trošio olovku. I zvali su ga škrtica Al.

Škrtica Al živio je u trosobnom stanu. Nikada nije primao posjete. Sobe je držao zaključane, a spavao je u kupaonici. Bilo mu je bez veze spavati na krevetu. Madraci bi se istrošili, a škrtica Al bi na samu pomisao da se nešto može potrošiti počeo drhtati. Jeo je vrlo malo, osmjehivao se nije nikada, jer je i smijeh čuvao samo za sebe. Čak je i misli štedio. Nije htio razmišljati o lijepim šetnjama Zrinjevcem, o odlasku u kino ili kazalište ili o druženju s prijateljima. Ne. On bi izletom smatrao odlazak u neku od soba. Nedjeljom bi otključao dnevni boravak i onda sjedio na trosjedu. To mu je bio izlet. Nije valjda sišao s uma pa da ode na Sljeme ili u Samobor! – ovako mu je bilo ljepše, a i besplatno.

I tako je naš Al živio i živio, ukoliko se to može nazvati životom. Jeo je zrak s malo vode i mrvicama kruha i spavao u kadi. Svi su ga zaboravili, sve je htio sačuvati samo za sebe, i korake, i novce, i veselje, i nježnost – ništa nije htio pokloniti ili podijeliti s drugima.

– Tko tu stanuje? – pitali su ljudi Alove susjede.

– Škrtica Al – odgovarali bi susjedi. – Nismo sasvim sigurni je li još uvijek živ... Toliko ga rijetko vidamo. Svjetiljke nisu nikada upaljene, radio se ne čuje, iz kuhinje se ne šire mirisi... Ipak, mislimo da je živ...

– Živ sam, živ – šaputao je Al slušajući takve razgovore, skriven iza ulaznih vrata. Ali čak i to mu je bilo žao – da troši uši na slušanje razgovora...

I što se dogodilo? Vrijeme je prolazilo, ali on se nije mijenjao. Jadni naš škrti Aleksandar – još uvijek je živ i spava u kupaonici, umiva se u čaši vode, doručkuje tišinu, ruča samoću i večera ništa s namazom od ničega.

Meni ga je baš žao. Ali Al je tako odabrao. U želji da sve sačuva samo za sebe, on je sve izgubio. Oh, dragi klinici, nikada nemojte biti kao škrtica Al. Podijelite čokoladu, posudite olovku, poklonite igračku, ne škrtarite s osmijesima, lijepim riječima i nježnim poljupcima.

Kad vam se čini da nemate što pokloniti, sjetite se da postoje divne rečenice kao: Volim te, Dobar dan, Kako ste, Baš mi je drago, Nemojte se žalostiti, Sve će biti u redu, Mi smo prijatelji i slično. Lijepo ih zamotajte u šareni papir i u osmijeh i poklonite ih, to su prvoklasne rečenice i uvijek su dobrodošle. Ne mora se biti bogat, a da bi se moglo poklanjati. Zapravo, otkrit ću vam jednu istinu. Poslušajte: Svi škrti ljudi ma koliko bogati bili, uvijek su siromašni.

ISTRAŽIVAČ

Mali Filip najpoznatiji je istraživač u mom naselju.

On istražuje maminu torbu, tatine džepove, Nelinu trešnju, Markov podrum, svoje uho, a ponekad i nos.

Ali osim toga Filip proučava kukce, mrave, gliste, travke, lišće, pijesak, kamenčiće. Uvijek nosi povećalo sa sobom, nikad se ne zna kad će mu ustrebat.

Pomoću povećala jedva vidljivo postaje vidljivije – a Filip je jako, jako znatiželjan i uvijek želi doseći ono što se ne vidi prostim okom. Tata mu je kupio mikroskop pa on na stakalce stavi kakvu vlat, kap vode ili tinte, ili nešto slično i onda to promatra.

– Sve stvari i sve živo ima dušu – kaže mudro. – Kako to misliš? – pitam ja.

– Vidi kako se miče – odgovara on i zaista... Pod lećom mikroskopa uvijek nešto migolji.

– Duša je nešto što uvijek treperi – kaže Filip. Ponekad sjedne meni u krilo i nastavi s pričom:

– Znaš, Sanja, jednom sam pomoću povećala tražio tugu. Ona se zna tako dobro sakriti. Ponekad se smjesti u osmijeh ili kakvu šaljivu pričicu. Uopće je ne primjećuješ. Ni mikroskop ne pomaže, čini se, jedino tuga zna biti doista nevidljiva kad hoće... Smiješno je koliko se voli skrivati. A sreća je vidljiva – uopće ne trebaš povećalo da bi je uočio. Kako je to čudno! Koliko malo znam o onome što ne vidim...

Često Filip zaspi u krilu tako pričajući, a ja ga gladim po zlatnoj kosi i sretna sam što je moj prijatelj. Toliko pitanja i misli, a Filip je tek devetogodišnjak i najviše na svijetu voli se pikulati u dvorištu.

Sasvim je običan dječak, skuplja sličice superjunaka, gleda crtiće, hoda po vodi u novim cipelama i vozi bicikl, a opet je nekako poseban. Traži skrivene svjetove u nevidljivom, istražuje i srcem i očima. Pravi istraživači uvijek tako rade.

Joj, i ja sam također postala istraživačica. Moram istražiti gdje sam zametnula tanjur sa špinatom. Stalno negdje izgubim večeru. Baš ne volim jesti. I kilograme sam negdje zametnula pa sam tanka kao končić. Kao tri končića. Ah, eno na prozoru se nešto zeleni. Idem. Ma, jednog ću dana istražiti način kako da ne jedeš i da nisi gladan...

CRNI MRAK I BLIJEDA SVJETLOST

Bio jednom jedan Crni Mrak. Bio je to mrkli Mrak, opasan i strašan, a najviše je volio stanovati u podzemnim špiljama i duboko, duboko na dnu mora. Nosio je odijelo od crnog pliša, a lice je njegovao ugljenom.

Jedne mračne noći prije mnogo, mnogo godina zaljubio se u Blijedu Svjetlost. Ona nije bila ravnodušna, ali kad ju je zamolio da pođe s njim u njegova mračna, podzemna carstva, morala je to odbiti. Voljela se, naime, izležavati na kamenju i čavrljati sa Suncem.

Crni Mrak iako opasan, strašan i mrk, jako je volio Blijedu Svjetlost i sačekivao bi je u ranim jutarnjim satima pomalo umoran od bdjenja, a Blijeda Svjetlost dolazila je raščešljane kose i s nježnim osmijehom. Ptice bi se probudile, cvijeće otvaralo svoje laticice, a Crni Mrak ogrnut svojim tamnim plaštom pomalo je sažalijevao samoga sebe. Svjetlost su voljeli svi, a njega samo čudaci i lopovi. Zato je ponekad bio mrk i nedruštven, a ipak se u njemu skrivalo zaljubljeno srce.

Blijeda Svjetlost voljela je Crni Mrak i uvijek bi žurila u jutarnjim satima prema njemu, ali ne bi imali mnogo vremena. Čim bi Blijeda Svjetlost ispružila ruke, Crni Mrak je već morao otići i polako bi se, gotovo ne želeći, povlačio u svoje podzemne špilje na dnu mora. I dalje ju je pozivao da pođe s njim, ali Blijeda Svjetlost odbijala bi ga poljupcima i nebo je postajalo sivo kao golublje pero, a ljudi bi govorili:

– Uskoro će zora!

Tako su se od tih davnih vremena njih dvoje voljeli na osebujan način i onda bi iz mračnih dubina crnog i snježne prozirnosti bijelog nastajale sve nijanse sivog neba. To je bilo vrijeme kad bi se Crni Mrak i Blijeda Svjetlost sastajali i dodirujući se postajali zora ili sumrak.

Njihova posebna i čudesna ljubav vječna je kao Zemlja, i dokle god svjetlost susreće mrak, a mrak susreće svjetlost, i dokle god isto živi u različitome i različito u istome, i dokle god se bijelo može pomiješati u crnome, a crno u bijelome, i dokle god postoji san i buđenje, postojimo i mi u snovima i stvarnosti.

I dok ja ovo pišem, vani je već mrak. Zvijezde su se upalile i svjetlucaju. To Crni Mrak namiguje Blijedoj Svjetlosti i šapuće:

– Volim te, volim te...

6. POGLAVLJE

JEDNOSTAVNO:

BAŠ JE LIJEPO

BITI DIJETE

ILI ČOVJEK

ILI KNJIGA

ILI SUNCE

ILI OBLAK.

JEDNOSTAVNO:

BAŠ JE LIJEPO!!!

RASTRESENI TATA

Što sam ono htjela? Što sam trebala učiniti? Ah, sjetila sam se. Želim vam pričati o rastresenom tati... Eh, pamćenje, pamćenje...

Tata je stavio na se krivu kravatu. Crvenu. Uopće se nije slagala s bojom odijela. Izašao je iz hotela. U hotelu je spavao zato jer je bio na službenom putu. U velikom, velikom gradu. Žurio se na sastanak. Ali prije toga trebao je stići, pogodite gdje:

U PRODAVAONICU IGRAČAKA! U PRODAVAONICU IGRAČAKA! Morao je kupiti avion, vlak ili kocke za Igora. Obećao mu je novu igračku.

Zbog toga se tata žurio. Osim što je stavio krivu kravatu, krivo je zakopčao dugmad na odijelu i obuo različite čarape.

Baš je bio rastresen.

Kad je ušao u prodavaonicu, važnim je glasom upitao:

– Molim vas, pokažite mi najljepše igračke...

Ah, koliko ih je bilo! Tata umalo nije sjeo na pod i počeo se igrati. Bilo bi tako uzbudljivo vratiti se u dječaku dob. Kupio je veliku željeznicu sa sedam zelenih vagona, zahvalio i izašao.

U dućanu je zaboravio kišobran.

Na tramvajskoj postaji ušao je u pogrešan tramvaj.

Zatim je promijenio tramvaj, ali je izašao na pogrešnoj tramvajskoj postaji.

Tražio je Ulicu kneza Mislava umjesto Ulice kralja Tomislava.

Sve je pobrkao.

Na sastanak je malo zakasnio.

Ozbiljni ljudi ozbiljno su ga promatrali, a vani je počela padati kiša.

Ali tati je bilo svejedno, potražio je rupčić za nos, ali i njega je negdje bio ostavio.

Toga dana rastreseni tata jedino nije zaboravio na svoga sinčića.

STRAŠNA PRIČA

Brrr. Brrr. Što je strašno. Ta priča je strašna. Bodljikava je, crnjikava, ružnjikava. Dosadno joj je pa je pojela jednog junaka, drugog su oteli Indijanci, treći je pao iz aviona.

– Ne trebam ja nikakve junake – rekla je priča – želim jednostavno biti strašna.

Opasna. Grozna.

Želim izazivati drhtavicu, tresavicu, drekavicu i da me nitko ne može pročitati do kraja iz straha. Moje rečenice neka budu šiljci, zarezi neka budu vijci, želim biti opasna kao inkvizicija i vrlo srednjovjekovna, mračna poput podzemlja, opasna k'o mafija, lukava na lisicu, pakosna na vješticu... Moji zubi ujedat će, moje stranice vrijeđat se, želim da me se boje i veliki i mali, i djetinjasti i stari. Najstrašnija biti – to je meni svrha, pa da se čitači smrjavaju od straha i guše bez daha, srce neka im zastajkuje i glas zagubljuje i neka im se ruke tresu od užasa. To. Auuu... Jesam li dovoljno grozna? Stravična? Hoću biti otrovna. Muharasta, zmijolika, prepredena. Priča sa sedam glava, priča-aždaja. Čekat ću da mi narastu nokti i plašit ću malu djecu. Prijavit ću se na televiziji za "Priču za laku noć", a onda ću sve zastrašivati. Kreveljit ću se, mijenjat ću glasove, djeca će se skriti pod krevet sasvim razbuđena.

I roditelji će se razbuditi. I mrak će se razbuditi.

Ja ću se opasno smijati... Ha, ha, ha...

I dok je priča uvježbavala svoj opasni smijeh, djevojčica Lana ušla je u tatinu sobu.

– Baš bih tlebala neki papilić – rekla je Lana. Tlebala je značilo trebala, papilić – papirić.

Lanin tata bio je po zanimanju pisac i imao je papire raznih vrsta.

Po nekima je ispisivao pjesme, po nekima priče, a neki su služili za izračunavanje različitih troškova.

– Jako bih tlebala papilić, da naplavim avijoneka – rekla je Lana.

Naplavim je značilo napravim.

Avijonek je bio avion.

I Lana je pružila ruku, i još je malo pružila ruku i uzela prvi papir koji joj se našao pod prstima, a na tom papiru, strah me i reći, bila je napisana strašna priča.

– To će biti jako lijepi avijonek – rekla je Lana.

Priča se užasnula, a Lana ju je primila, počela presavijati i uopće se nije bojala. Čak je i pjevušila. Lako je bilo Lani, ona još uopće nije znala čitati, nije se mogla preplašiti strašne priče, koju je ni manje ni više napisao njen vlastiti tata. Lana je od priče napravila avion i

bacala ga po sobi. Baš je bilo dobro. A kad joj je igra dosadila, bacila je priču, tj. avion kroz prozor. A avion, tj. priča letjela je, letjela i na kraju sletjela na glavicu kelja u vrtu.

– Makni se! – dreknuo je kelj.

– Zar me se ne bojiš? – upitala je priča.

– Nemoj me nasmijavati. Vrlo si dosadna. I skrivaš mi sunce. Želim pozelenjeti kako treba – odgovorio je kelj.

– Grozno – jauknula je priča i počela plakati. I plakala je i plakala i plakala, a možda još uvijek plače. I umjesto bodljikave, crnjikave, šiljaste, zubaste, najstrašnije priče, nastala je vrtna, keljasta, cmizdrasta i najplačnija priča.

GLADOVANJE NIJE RADOVANJE

Jednom je Marijana odlučila smršavjeti. Činilo joj se da ima preširok struk, predebele noge, prenapuhane obraze. Proučavala je kilažu lijepih glumica i pjevačica, tonažu slonova i nosoroga i bila je vrlo, vrlo, vrlo nesretna.

– Hoću biti uska, tanušna, krhka, bljedolika, vitka, koščata, lagana k'o perce – jaukala je u svojoj sobi.

– Kad smršavam, prolazit ću kroz ušicu igle, kroz ključanicu, ispod vrata, bit ću lakša od sjene i nevidljivija od zraka, letjet ću poput lista, bit ću cijela k'o glista, nožni će mi zglavci biti k'o mravlji članci, juhu ću piti na slamku, mlijeko na žličicu, jest ću mrvice kruha...

Onda je mama viknula: Doručak!

Marijana je ležala u krevetu i pokrila se preko glave.

Bijela kava je zamirisala, svježe zemlje su zamirisale, maslac se rastapao na kruhu, šećer se rastapao u čaju i svi su u kuhinji pijuckali i jeduckali, a Marijana je razmišljala o kosturima, o iglama, o čačkalicama, o kaktusima i sve joj je bilo tanahno, šiljasto, bockasto, mršavo, mršavo... Mršavo!

Uzela je modne časopise i razgledavala ih u krevetu i uzdisala. Ovako. Uhhh. Ahhh... i sama sebi je izgledala debeljuškasto, okruglasto, loptasto, šećerasto, slatkasto, medasto, zaobljeno, vrhnjasto, šlagasto, bucmasto, debelo, debelo... Debelo!

Onda je mama viknula: Ručak!

Marijana se pokrila preko glave, ali mirisi su stizali... polako. Miris juhice, kokice, krumpirića... I opet se čulo zveckanje i opet se jeduckalo i pijuckalo tamo u kuhinji, a Marijana je željela biti poput trstike, poput končića, poput olovke...

I tako je zaspala. Polako se spustila noć. Onda je mama viknula: Večera!

Marijana se probudila, malo joj se vrtjelo u glavi, malo joj krulilo u želucu, soba se ljuljala, a mirisi su stizali... Mmmmmm, mmmmmm, ah, uzdisala je Marijana i pogledavala se u ogledalo. Više nije bila tako bucmasta, debeljuškasta, okruglasta i slatkasta.

– Gladna sam! – viknula je i odjurila u kuhinju.

– Dobar tek – rekli su roditelji, a Marijana je samo jela i jela, i jela, i jela. Juhicu, kokicu, jaja, šunkicu i nije više razmišljala o uskome, o tankome, o vitkome, nije više htjela biti kao iglica, kao čačkalica, kao olovčica...

Te noći sanjala je jezera od kreme, brda od marcipana, snijeg od šlaga, kuće od napolitanki, cvijeće od karamela i bajadera i sve je nekako bilo bombonjerasto, šećerasto i medasto i jako, jako, jako fino. Mljac!

TKO MALO JEDE – VISOKO LETI

Jasna je najviše voljela žvakati žvakaće gume.

Jasna najviše nije voljela jesti. Nije voljela ni juhu, ni meso, ni med, ni voće, ni povrće, ni kekse, ni mlijeko.

Jasna je samo žvakala žvakaću gumu, rastezala je i napuhavala balone.

Njezini baloni bili su najveći.

Jasna je sve više žvakala, a baloni su sve više rasli. I jednoga dana dogodilo se nešto STRAAAŠNO...

Jasna se probudila kao i obično oko sedam sati. Otišla je u kupaonicu. Oprala je lice, ruke i zube, a onda se sjetila i uzela žvakaću gumu umjesto doručka. Mlijeko je prolila u zahod, kekse je razmrvila pticama... Sjedila je u kuhinji i žvakala. Onda je počela napuhavati balone. Željela je napraviti posebno veliki balon pa je uzela nekoliko žvakaćih guma i tako se zabavljala. Usta su joj bila puna, kao da je stavila veliku jabuku u njih. Žvak, žvak – čulo se. I Jasna je napravila jedan balon, pa drugi... Međutim, kad je treći put napuhavala balon, počeo je on sve više rasti. Prestala je puhati, ali je balon svejedno bivao sve veći i veći, sve okrugliji i okrugliji. Pokušala je odvojiti usnice od njega, ali nije uspjela. Balon je postao tako velik da ju je na kraju podigao sa zemlje. Jasna je mahala rukama i nogama, ali se nije uspjela odvojiti od balona. Izletio je kroz kuhinjski prozor uzevši i nju sa sobom. Jasna je plakala, ali balon je letio sve dalje i sve više i uskoro su zajedno plovili između oblaka. Dugo su tako putovali i Jasna se već malo smirila, kad je odjednom iz nekog svijetlosivog oblaka iznenada izletjela golema ptica dugačkog, zašiljenog kljuna. Približila se i naglo Pšššššššššš kljunom probušila balon. Jasna je počela padati, padati i padati i bup – pala je s kreveta! Na svu sreću, sve je to bio samo san. Ah, kako je bila vesela! Otrčala je u kuhinju i brže-bolje popila čašu mlijeka. I kekse je pojela. I žličicu meda. Mama ju je začuđeno promatrala. Bila je sretna. Napokon joj kći jede. A i Jasna je bila sretna i mislila kako je zaista sve dobro što se dobro svršilo.

MALA PRIČA

Bila jednom jedna mala priča koja je htjela postati pričom za odrasle.

– Daj, Sanjice – došla ona k meni – daj me nekako proširi, dodaj mi pridjeve, uozbilji me... Ne mogu više izdržati ovako kratka. Pročitaju me dok si rekao keks ili lubenica. To nije pravedno. Ti si spisateljica i znaš kako se proširuju priče. Evo vidi – tu se mogu dodati dvije rečenice, a ovdje se može ušiti cijeli novi ulomak, tu bi mogla biti stanka, a ovdje glazbeni predah...

– Lijepa si i ovako – rekla sam priči, ali ona je razočarano mahala glavom.

– Previše sam jednostavna. Evo, poslušaj me: Zoran je išao u vrtić, a u vrtiću je upoznao Evu. Eva je izgubila lutkicu u pijesku, a Zoran je prekopao cijeli pješčanik i pronašao je. I bili su sretni i zadovoljni, najzadovoljniji u čitavoj mlađoj vrtićkoj grupi... I to mi je neka priča!

– Ma što bi ti htjela? – upitala sam. – To je divna, ljubavna, predškolska, pješčanička i lutkasta priča. Što bi još željela?

– Htjela bih biti drugačija. Za odrasle, a ne za djecu. Za TV dnevnik, a ne za spomenar. Za I. program, a ne za bilježnicu. Eto, takva nekakva...

– Jao, jao – rekla sam.

Priča je nastavila:

– Željela bih željezne oblake nad sivim gradom, ugasle zore, slomljena podneva, napete slutnje i teška iščekivanja. Zatim bih htjela imati podsuknju od krajolika, šešir s najčudnijim imenicama, košulju skrojenu od raznih doživljaja...

– Jao, jao – rekla sam. – Zaboljet će me glava.

– Izbacila bih Zorana i Evu, a i lutkicu bih fijuknula iz pješčanika. Moji junaci bi se zvali Paul ili Georg, Linda ili Julie...

– Ma nemoj – uzdahnula sam ljutito...

– Imali bi frizure na kat i trepavice na metre i pudera na tone, automobile u svim bojama i bazene s napuhanim ležaljicama...

– Eh, sad sam se zbilja naljutila – rekla sam odlučno. – Ako ovako nastaviš, ja ću tebe ispuhati...

– I trajala bih jako dugo, bila bih sastavljena od vječnosti i po meni bi se snimali filmovi i televizijske serije, i davala bih intervjue i ušla bih u sve antologije i preveli bi me na sve jezike, i samo bih rasla i rasla i rasla i osmjehivala se u svim čitaonicama, u knjižarama, u časopisima, operama, dramama, komedijama i tako bi to bilo divno, predivno...

– Loše mi je! – uzviknula sam. I zaista mi je bilo nekako loše, mučno i glavoboljasto. I onda sam, da se nekako obranim, uzela priču u svoje ruke... evo, kao ovaj papirić, i zaprijetila joj:

– Još jedna rečenica i poderat ću te u sitne komadiće!!!

I? I? I? I priča se pokunjila, skupila, umirila i zašutjela. Bila sam ljutita. A ona se prepala. Imala je sasvim dobar položaj – u sredini bilježnice jedne Marine iz II.b i ne znam što je više željela. Sasvim nezajažljiva priča. Priča žderačica. Htjela se nagutati tuđih riječi i slova. Ah. Ah.

OPASAN LAV

Opasan lav šetao po opasnoj džungli. Opasan tigar vidio opasnog lava, ali kako je lav bio opasniji od tigra, ovaj se dao u bijeg.

– Ja sam lav, kralj džungle – rekao je glasno i opasno. Opasne zmije čule su te riječi i razbježale se šištajući.

– Svi me se boje – opasan lav i dalje je razgovarao sam sa sobom – a tako je i red. Ja sam najopasniji od svih lavova u ovoj džungli, a možda i na cijelom svijetu. Ha, ha, ha...

Ostale bezopasne i opasne životinje razbježaše se od tog smijeha. Bio je to najstrašniji smijeh u bližoj i daljoj okolini, tako da je čak i jedan slon od šest tona odlučio zaobići kralja džungle.

"Kuda ja prođem, trava ne raste", mislio je opasni lav uživajući u suncu koje mu je grijalo leđa.

Kad odjednom učini mu se nešto sumnjivo – vidio je kuhinju u kojoj se kuha kava, vidio je upaljeno svjetlo u predsoblju, čuo je vodu kako teče u kupaonici. Ma nije moguće, ma o čemu se to radi, pitao se.

U džungli još uvijek ne postoje tuš-kabine, a niti predsoblja za izuvanje obuće. U džungli nitko ne kuha kavu na štednjaku i po džungli se ne hoda u papučama i kućnom ogrtaču. U džungli se obično ne sluša radio Velika Gorica, ni stanje na cestama, ni vodostaj rijeke Save.

Nešto se tu pobrkalo, pomislio je opasan lav. I počeli su mu cvokotati zubi. Od straha. I griva mu se opasno zapetljala. Od užasa, i straha, i razočaranja. Stavio je šapu preko lica. I pokrio je šapom oči. Zatim je progutao knedlu u grlu. I još je jednu knedlu progutao.

Što se dogodilo, pitate. Ah, tužno, tužno. Lav je osim knedla počeo gutati i suze, i uzdisati teško i duboko. Bio je nesretan kao pas (to se tako kaže). I što je najgore, ugledao je blizu sebe mačku od pliša, žabu od gume, krpenog zeca, drvenu patku – naj, naj, najobičnije igračke. I shvatio je, strašno, strašno, da je i on obična igračka od umjetnog krzna. To ga je dotuklo, to ga je smlavilo, pogodilo do kraja. Do konca. Do svršetka. Do kandži od umjetne kože. Ustanovio je, o užasa, da se umjesto u džungli nalazi u dječjoj sobi. I nitko ga se ne boji. A mali Janko još spava i hrče. Upravo žalosno. Kralj nije kralj, a lav nije lav.

– Ponekad su snovi ljepši od stvarnosti – lav je zajecao. Osjećao se uvrijeđeno, nesretno, zbunjeno, prevareno, zarobljeno i glupo. Na radiju se govorilo o stanju na cestama. Lav je razmišljao o stanju u džungli, i onda onako iscrpljen i razočaran, nekako ponovno zaspao... Pssst!!! Možda opet sanja svoje kraljevske snove.

NEUREDNA SLOVA

- Ivica, kakva su to slova? – upitala je učiteljica Ivicu gledajući u bilježnicu.
- Slovasta – odgovorio je Ivica.
- Neuredna – rekla je učiteljica.
- Olovkasta – dodao je Ivica.
- U drugom razredu treba ljepše pisati. Nisi više beba – rekla je učiteljica.

Ivica je potvrdio glavom. Beba sigurno nije. Ali slova ga ne slušaju. Kad bi samo mogao ispričati učiteljici koliko su slova svojeglava. Sto posto mu ne bi vjerovala. A istina je – ta slova su se, dok je pisao domaću zadaću, vrlo neodgojeno ponašala. Svako je slovo bježalo kud je stiglo. Slovo A htjelo je gledati televizijsku emisiju, slovo B tuklo se sa slovom D, slovo S plesalo je slušajući glazbu s tranzistora, slovo Z se klizalo po stranici, meko i tvrdo Č loptalo se kvačicama, R je hramalo vukući nogu, O se okretalo i kolutalo. Neka su se slova prejedala, kao slovo B koje je naraslo i sasvim se zaokruglilo, a slovo I započelo je kuru mršavljenja i potpuno se stanjilo. Tko bi sredio sva ta silna slova! Ivica se trudio, zašiljio olovku, pripremio gumicu, ništa nije pomoglo, a ni ruka ga nije slušala, stalno je zastajkivala, premišljala, sa strane nešto crtkala.

- Kad ćeš već jednom napisati domaću zadaću? – pitala je mama.
- Kad ćeš već jednom sići u vrt? – zvao ga je Igor.
- Kad ćeš se već jednom maknuti iz sobe? – pitala je Ivicu sestra. – I ja također moram pisati zadaću.

A Ivica je hvatao slova po cijelom stolu. Ponekad bi pala na pod i otkotrljala se ispod kreveta, saginjao se i tražio ih. Jako su ga mučila. Bila su zločesta. Bježala bi čim bi ugledala olovku, neka lijevo, neka desno. Ivica se znojio od glave do pete. Morao je napisati sastavak o prijateljstvu, a za sastavak treba imati puno odgojenih slova. Ivica je čak zatvorio sobna vrata da mu slova ne bi pobjegla. Toliko su bila živahna.

I kako da to objasni učiteljici? Sve je učinio da ih nekako složi u red, a ona su se u bilježnici opet nakrivila. Bezobrazno veliko E ima noge u gipsu i sjedi na rubu retka.

- Da, da – kimnula je učiteljica – zaista moraš ljepše pisati. Jedva sam ovo pročitala. Najradije bih svim tvojim slovima poklonila jedinice...

Ivica se užasnua. Toliko jedinica nema u cijeloj zbornici, a ni u podrumu gdje se nalaze stari imenici...

- Pokušat ću pisati urednije – rekao je Ivica snuždeno.
- Šteta da ovakva nikakva slova kvare tako lijep i dobar sastavak o prijateljstvu – nadometnula je učiteljica. – Tvoj sastavak je najbolji u cijelom razredu, ali tek ako ga

uspješ pročitati...

I vratila je Ivici bilježnicu.

On je sav probljedio, poplavio, pozelenio, požutio i pocrvenio. Zamišljao je vojsku jedinica kako se utaborila na svakom slovu pojedinačno.

Jedva je otvorio stranicu.

Unutra je pisalo: Sastavak – ocjena odličan, a ispod toga je učiteljica dodala napomenu i molbu:

MOLIMO SLOVA DA VIŠE NE OMETAJU OVAKO DOBRE PISCE. OVAKO NADARENI PISCI ZASLUŽUJU ČITAK RUKOPIS I PRISTOJNO PONAŠANJE!

Što kažete na ovu učiteljicu? Ona se vrlo dobro razumije u neuredna slova, a još se bolje razumije u djecu. Ona ocjenjuje sadržaj, a ne urednost. Vanjština je važna, ali nikada lijep rukopis neće spasiti lošu priču, a dobra priča bit će dobra makar napisana šrakopisom. Pa da. Zar nije istina?

MAJA – ROZMARI

Znate li što je odlučila moja prijateljica Maja?

Moja prijateljica Maja odlučila je da joj ime bude Rozmari, da ima crvenu kosu i nosi lažne naočale.

To su naočale s običnim staklom, nisu kratkovidne, ni dalekovidne. Na licu su samo kao ukras.

Maja želi izgledati pametnije. Maja želi da se u nju zaljubi Goran i misli da će ga crvenom kosom i cvikerima na nosu brže osvojiti.

I što je učinila Maja?

Maja se upisala na tečaj gitare. Maja se upisala na tečaj francuskoga. Maja se upisala na tečaj kuhanja. (Nikad se ne zna.) Maja je promijenila boju kose. Maja je promijenila držanje. (Više ne stoji kao upitnik, već kao uskličnik.) Maja je licu dodala naočale. Maja je vratu dodala šal. Maja je uvježbala hipnotizerski pogled. Maja je uvježbala dubok glas. Maja je začudo skratila jezik. (Više ne brblja kao navijena.) Maja je i haljinu skratila. Maja je naučila mirno sjediti. (Bila je to prava muka.) Maja je naučila mirno slušati. (To je bilo još teže.) Maja je naučila treptati trepavicama – ovako. (To je vidjela u ljubavnim filmovima.)

Jednostavno rečeno Maja je postala Rozmari. I što se dogodilo? Brzo, pogodite... Što se dogodilo?

Dogodilo se: Goran se zaljubio u Ljiljanu. Ljiljana nema dobar sluh. Ljiljana vježba karate. Ljiljana ima crnu kosu. Ljiljana ne nosi naočale. Ljiljana je nemirna k'o sam vrag. Ljiljana je stalno u trapericama. Ljiljana brblja od jutra do mraka. Ljiljana ne gleda ljubavne filmove i nema pojma o treptanju trepavicama.

Maja se zamislila:

Baš je dobro da je naučila svirati gitaru, baš je dobro da je naučila kuhati, baš je dobro da je naučila uspravno se držati i baš nije dobro što se Goran zaljubio u Ljiljanu... Ali Maja je svejedno zadovoljna, odlučila je da više neće bojiti kosu, treptati trepavicama, nositi lažne naočale... U ljubavi nema pravila, ponekad nas vole zbog naših mana, a ponekad nas ostavljaju zbog naših vrlina. Maja je naučila da je učenje važno zbog učenja, a da ljubav dolazi kad joj se najmanje nadaš i očekuješ. Maja je jednostavno naučila da je najljepše biti ono što jesi.

ODIJELO NE ČINI ČOVJEKA

Odijele ne čini čovjeka – to su mi oduvijek govorili. Važno je ono što se nosi u srcu.

I tako, razmišljajući o tome nekoć davno, kad sam jedva imala osam godina, odlučila sam odjenuti se u dobru vilu i princezu. Iz ormara sam izvadila tkaninu za zavjese i lijepo je izrezala škarama tako da mogu provući glavu i onda to navukla na sebe. Oko struka zavezala sam vrpču. Promatrala sam se u ogledalu. Doduše, sad mi se čini da sam više nalikovala na duha negoli na princezu, jer sam dio zavjese prebacila i preko glave i pričvrstila je ukosnicama. Na noge sam navukla prevelike mamine cipele koje su tada bile u modi – i odjednom sam bila visoka i odrasla.

Izašla sam iz stana, zaključala ga i objesila ključić oko vrata. Zatim sam popravila zavjesu-haljinu da bih izgledala što urednije i krenula stepenicama. Jao, jeste li ikada hodali u prevelikim cipelama? To je super. Stalno čekaš kad ćeš pasti i stalno si sretan ako nisi pao. To znači da si jako puno sretan...

Silazila sam niza stepenice, a cipele su odzvanjale kling, fling, klang, clang, a stepenice su vikale, jao pazi noga, tko to tako hoda. Trebalo se spustiti s trećega kata i ja sam to pokušavala što nečujnije. Toliko nečujno da je gospoda Mirković otvorila vrata i odmah pala u nesvijest. Njen muž došao je vidjeti što se zbiva pa je i on pao u nesvijest.

– Priviđenja, priviđenja! – zavikao je i skljojao se.

Čini se da uopće nisam nalikovala na princezu.

Išla sam i dalje. Osjećala sam se posebno odraslo u cipelama s visokom petom. Jaaakoo visokom. Narumenila sam usnice, naravno.

Kad sam se napokon spustila u prizemlje, moj susjed Zoran ušao je u stubište i uopće me nije prepoznao. Bila sam pomalo razočarana i izašla na ulicu.

To je bio šok – neki crveni auto naglo je zakočio. Trogodišnja djevojčica u pješčaniku počela je plakati. Maja i Nives počele su mi se rugati. Neki stari djedica pogladio me po glavi i pitao što ja predstavljam. Bila sam zbunjena. Nitko u meni nije vidio vilu i princezu. Netko je vikao: Duh šeta parkom! Duh šeta parkom! Bila sam zbunjena i rasplakala sam se. Skinula sam mamine cipele i potrčala natrag kući bosa. Nitko u meni nije prepoznao princezu, baš nitko. To je valjda ta poslovice – Odijele ne čini čovjeka – mislila sam tužno u sebi.

Onda je došla mama. Na podu je vidjela škare, izrezanu zavjesu i svoje cipele. Mislila sam da će se naljutiti na mene zbog nereda i štete koju sam napravila, ali ona je sjela pokraj mene i rekla:

– Nemoj plakati, princezo – iako sam sjedila u hlačama i majici.

Zaista, odijelo ne čini čovjeka.

O autorici

Pjesnikinja, spisateljica, spisateljica za djecu Sanja Pilić rođena je 16. svibnja. 1954. u Splitu. Završila je Školu primijenjene umjetnosti, fotografski odsjek. Radila je kao fotografkinja, trik-snimateljica i koloristica na crtanom filmu. Suradivala je s Autonomnom ženskom kućom iz Zagreba i radila sa zlostavljanom djecom. Članica je raznih prosudbenih odbora za dječje stvaralaštvo. Nastupa u školama na dječjim literarnim druženjima. Njezini tekstovi prevedeni su na slovenski, engleski, njemački, nizozemski, talijanski i mađarski jezik. Sa šest naslova zastupljena je u lektiri za osnovne škole. Objavila je do sada 25 knjiga za djecu i odrasle. Djela joj postižu velike naklade, mnoga su prodana u više od 12 tisuća primjeraka i to ne samo lektirni već i izvanlektirni naslovi.

Sanja Pilić živi i radi u Zagrebu.

Nagrade i priznanja:

- **druga nagrada Radio Študenta i revije Literatura (Slovenija)** za dramski tekst *O kome se to radi*, 1990. godine
- **druga nagrada Večernjeg lista** za kratku priču 1981. godine
- **treća nagrada Večernjeg lista** za kratku priču 2006. godine
- **nagrada Grigor Vitez 1990.** za knjigu *O mamama sve najbolje*
- **nagrada Ivana Brlić Mažuranić 1995.** za knjigu *Mrvice iz dnevnog boravka*
- **nagrada Ivana Brlić Mažuranić 2001.** za knjigu *Zafrkancije, zezancije, smijancije i ludancije*
- **nagrada Grigor Vitez 2006.** za knjigu *Savim sam popubertetio*
- **nagrada Mato Lovrak 2007.** za knjigu *Što mi se to događa?*
- roman *Jesam li se zaljubila?* nositelj je Časne liste IBBY-ja za 2008. godinu.

- **nagrada Kiklop 2010.** za roman *Hoću biti posebnaaaaa!*
- **nagrada Kiklop 2011.** za slikovnicu *Maša i gosti.*
- 2011. godine primila je **odlikovanje Reda Danice hrvatske s likom Antuna Radića** za zasluge u prosvjeti i kulturi.
- međunarodno priznanje **White Ravens 2011.** za knjigu **Hej, želim ti nešto ispričati!**
- Po romanu *Sasvim sam popubertetio* napravljene su kazališne predstave u Zagrebu u teatru Žar ptica i u Zorin domu u Karlovcu, 2009.
- Po romanu *Mrvice iz dnevnog romana* napravljena je kazališna predstava u teatru Žar ptica i radio igra za djecu za HRT, 2012.

Knjige:

- *Ah, ludnica!* (1986.)
- *Tjeskoba šutnje* (1990.)
- *O mamama sve najbolje* (1990.)
- *Nemam vremena* (1994.)
- *Mrvice iz dnevnog boravka* (1995.)
- *E, baš mi nije žao* (1998.)
- *Ženske pjesme* (2000.)
- *Zafrkancije, zezancije, smijancije i ludancije* (2001.)
- *Faktor uspjeha* (2002.)
- *Sasvim sam popubertetio* (2002.)
- *Različitosti, od vrijeđanja do umorstva - priča Leti, Marta, leti* (2003.)
- *Znala sam da moram izabrati drugačiji život* (2003.)
- *Hoću i ja!* (2004.)
- *Ljubavi različite, pjesme razne* (2005.)
- *Jesam li se zaljubila?* (2006.)
- *Što mi se to događa?* (2007.)
- *Zar baš moram u školu?* (2008.)
- *Što cure govore? Što dečki govore?* (2008.)
- *Fora je biti faca, zar ne?* (2009.)
- *Mala torba, velika sloboda* (2010.) (kiosk izdanje)

- *Hoću biti posebnaaaaa!* (2010.)
- *Hej, želim ti nešto ispričati!* (2011.)
- *Mala torba, velika sloboda* (2011.)
- *Ideš mi na živce!* (2012.)
- *Vidimo se na fejsu!* (2012.)

Slikovnice:

- *Vidiš da se moram zabavljati* (1999.)
- *Znatiželjna koka* (2000.)
- *Zaljubljeni medo* (2000.)
- *Jupi, došao je Sveti Nikola* (2003.)
- *Princeza* (2004.)
- *Djed Mraz darove nosi* (2005.)
- *Stigao je brat* (2006.)
- *Priča o vučiću Grgi* (2005.)
- *Vuk Grga i njegova obitelj* (2009.)
- *Maša i gosti* (2011.)
- *Maša i nova učenica* (2011.)
- *Maša i životinje* (2012.)
- *Maša i Božić* (2012.)
- *Maša i ljeto* (2013.)

Nemam vremena knjiga je kratkih priča u kojima autorica na humorističan način piše o vrlo ozbiljnim problemima koji tište današnju djecu. Prvi je put objavljena 1994. godine.

"Tko bi rekao da tako svjež, igriva literatura može biti i tako poučna (...) Koliko god bile tematski raznolike, priče iz ove zbirke povezuje šaljiva intonacija, lucidnost dosjetaka, izvorna maštovitost, te neočekivanost u kazivanju. Tom zbirkom autorica nam je podarila sadržajno vrlo bogatu te izražajno vrlo kvalitetnu knjigu." (Dubravka Težak)

Impressum

Nakladnik:

Bulaja naklada d.o.o
Radnički dol 8
10000 Zagreb

tel. (besplatni): 0800/285252
(0800/BULAJA)

info@bulaja.com
www.bulaja.com

Urednik: Zvonimir Bulaja

Dizajn i prijelom: Bulaja naklada d.o.o.

Tehnička realizacija: Bulaja naklada d.o.o.

Oblikovanje naslovnice: Zvonimir Koščak

Za nakladnika: Zvonimir Bulaja

Prvo izdanje: Zagreb, 1994.

Pri pripremi ove elektroničke knjige uloženi su maksimalni mogući trud i pažnja, te su svi uključeni materijali pažljivo kontrolirani, korigirani i testirani. Međutim, Bulaja naklada d.o.o. i autori ne mogu biti odgovorni za bilo kakve štete, izravne i neizravne, prouzročene upotrebom ove elektroničke knjige, odnosno pogreškama u tekstovima (nekompletni, netočni ili oštećeni podaci, greške pri unosu i slično).

Sva autorska prava su pridržana. Nijedan dio ove knjige ne smije se umnožavati, kopirati niti na bilo koji način reproducirati bez nakladnikova dopuštenja.

ISBN: 978-953-328-269-5

© Sanja Pilić

Zagreb, listopad 2013.